

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE DOLNÝ BAR NA ROKY 2015-2020

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Bar na roky 2015-2020
Územné vymedzenie:	Trnavský kraj, okres Dunajská Streda
Územný plán obce schválený:	Áno
Dátum schválenia:	04.12.2015
Dátum splatnosti	Od 04.12.2015 do 31.12.2020
Verzia:	1.0 ¹
Publikovaný verejne:	04.11.2015

---

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 a tak ďalej. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

Riadiaci tím spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce
Dolný Bar na roky 2015-2020:

OBSAH

ÚVOD	5
A ANALYTICKÁ ČASŤ	8
A.I. ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	8
A. II. ANALÝZA VONAJŠIEHO PROSTREDIA	33
A. III. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA.....	34
B STRATEGICKÁ ČASŤ	37
C PROGRAMOVÁ ČASŤ	39
D REALIZAČNÁ ČASŤ	45
E FINANČNÁ ČASŤ	48
E.I Indikatívny finančný plán PHSR.....	48
E.II Finančná časť	49
ZÁVER	52
ZOZNAM OBRÁZKOV A TABULIEK.....	54
PRÍLOHY	54

ÚVOD

Zámerom predloženého „Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja“ (ďalej len PHSR) je vytvoriť súčasný a pretrvávajúci strednodobý rozvojový dokument, ktorý je nositeľom rozvojovej politiky obce, predstáva jej vedenia a obyvateľov o budúcnosti svojej obce. Taktiež je to dokument, ktorý zabezpečením trvalo udržateľného rozvoja obce umožní využívať fondy z Európskej únie.

Jedná sa o komplexný dokument, ktorý poskytuje celkový pohľad na rozvoj obce. Vypracovaním programu rozvoja obce sa dosiahne jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie - princíp programovania, keďže podľa tohto princípu sa podpora zo zdrojov Európskej únie viaže na vypracovanie programových dokumentov.

PHSR bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z. z., ktorý definuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta ako strednodobý programový dokument obsahujúci analýzu východiskovej situácie mesta, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy týkajúce sa vypracovávania, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní PHSR boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Aby mal predložený dokument výpovednú hodnotu a obsahoval rozvojové ciele, ktoré vyplývajú z potrieb obyvateľov obce Dolný Bar, bolo nutné, aby sa na jeho tvorbe podieľali občania, podnikatelia, samospráva a to nielen formou dotazníkov ale i osobných stretnutí so subjektmi úzko spojenými s obcou.

PHSR koncepčne a systémovo analyzuje a určuje budúcnosť rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojov krytých na jej zabezpečenie na obdobie 2015 až 2020. Vytvára akýsi rámec, ktorého strategickým cieľom je dosiahnuť rast životnej úrovne obce, zníženie nezamestnanosti, vytvorenie podmienok na rozvoj bytovej výstavby a s ňou súvisiacou infraštruktúrou, vybudovanie cyklotrasy, či vytvorenie príjemného miesta pre život v peknej, čistej, zdravej ako aj bezpečnej obci.

Harmonogram spracovania PHSR bol odhadovaný pôvodne na štyri mesiace. Práca na PHSR sa začala už začiatkom roku 2015, kedy prebehol prvotný zber dostupných kvantitatívnych dát. Nasledovná tabuľka 1 predstavuje stručný harmonogram spracovania PHSR podľa jednotlivých častí, počnúc vypracovaním zámeru spracovania PHSR.

Tabuľka 1 Harmonogram spracovania PHSR

Termín (mesiac)	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 2 Metódy zapojenia verejnosti do spracovania PHSR

Metóda	Informovanie verejnosti	Získanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Verejné informačné tabule			
Internetové stránky			
Obecný rozhlas			
Stretnutie s kľúčovými ľuďmi			
Návšteva v území			
Verejné vypočutie			
Využitie miestnych ľudí na získanie názorov			
Dotazník pre			

záujmové skupiny			
Dotazník pre širokú verejnosť			
Pracovné skupiny			
Nezávislé experti poskytujúci poradenské služby			

Zdroj: vlastné spracovanie

A ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť dokumentu je založená na databáze informácií ukazovateľov, obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad budúceho vývoja obce, možné riziká, ako aj ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, analýzu silných i slabých stránok obce, analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj obce, SWOT analýzu, analýzu limitov a rozvoja obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce.

A.I. ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Analýza vnútorného prostredia obce Dolný Bar obsahuje komplexnú analýzu územia a to históriu obce, demografický potenciál a bytový fond občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry, verejné dopravné vybavenie, verejné technické vybavenie a podobne. Východiskom pre spravovanie PHSR sú štatistické údaje zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 (ďalej len SODB), ako aj údaje získané z obecného úradu a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

Základná charakteristika obce

Tabuľka 3 Základné údaje obce

Číslo obce	501557
Názov okresu	Dunajská Streda
Číslo okresu	201
Názov kraja	Trnavský kraj
Číslo kraja	2
Štatút obce	obec
PČS	930 14
Telefónne smerové číslo	031
Prvá písomná zmienka o o obci	1244
Nadmorská výška obce	112-114 m n.m.
Hustota obyvateľstva na km ²	74,39
Počet obyvateľov k 31.12.2014	610

Zdroj: vlastné spracovanie

História obce

Dolný Bar sa nachádza v Podunajskej nížine v strede Žitného ostrova. Prvá písomná správa o obci Bár (Baar) je z roku 1244. V roku 1269 kráľ udelil majetok Baru nádvornému špánovi Bodóonovi. V historických prameňoch z roku 1334 je obec spájaná

s menom kráľovskej osobnosti Miklósa de Baar, kedy boli rozlišované tri obce Bar a to Dolný, Horný a Malý Bar. Listiny zo 14. storočia jednoznačne neurčovali o ktorý Bar konkrétne ide. Na margo toho možno uviesť príklad, že v roku 1388 sa spomínal Veľký Bar, susediaci s obcou Mad, čo by znamenalo, že sa jednalo o Dolný Bar, avšak v neskoršom období už bola táto obec uvádzaná ako Horný Bar. Pôvodne sa teda obec delila na Dolný a Malý Bar. Dolný Bar bol majetkom Esstergomského arcibiskupa, ktorý bol v neskoršom období v správe tejto zemianskej stolice. Cirkevní zemanmi za svoje vojenské služby boli arcibiskupom odmeňovaní parcelami z dedičného majetku, takzvaným praedium. Malá osada nachádzajúca sa západne od dnešnej obce sa nazývala Malý Bar.

V stredoveku mali majetky rôzne šľachtické rodiny, okrem potomkov spomínaného Bodóa sa stretávame predovšetkým v 15. storočí s príbuzenstvom Orbána Nagylucseiho, kráľovského pokladníka a jágerského arcibiskupa.

Obdobie do začiatku 18. storočia je zahmlené menami županov. Obe obce prekonali kruté obdobia vpádu Osmanov, ako aj rôznymi epidémiami. V tomto období Žitný ostrov nebol ani obývaný. V roku 1549 v súpise majetkov nie je žiadna zmienka o Dolnom a Malom Bare, ale v zozname zemianskych stolíc ostrihomského arcibiskupstva z čias 16. storočia sú zapísané tri kúrie. V roku 1598 Dolný Bar je spomínaný iba ako obec obývaná zemanmi. O dva roky neskôr písomné pramene uvádzajú, že Dolný Bar má iba osem domov obývaných zemanmi taxalistami. V tomto období bola vyznávaná protestantská cirkev. Po Tureckej okupácii sa Žitný ostrov stal základňou povstaleckých vojsk. Revolúcia bola potlačená, arcibiskup nastolil poriadok v celej stolici so sídlom vo Vojke nad Dunajom. Dolný Bar v roku 1733 obývali štyri rodiny zemanov a tri rodiny nezemanov, spolu tu žilo dokopy dvadsaťosem obyvateľov. Za zmienku stojí štatistický údaj z roku 1797, kedy štatistik menom András K. Vályi uvádzal: „*Bar. Malý, Dolný Bar. Maďarská dedina v prešpurskej župe, zemepánom je gróf Amade a iné panstvá, obyvatelia sú katolíkmí, leží na jednu míľu od Bósu....*“

Desať domov s osemdesiatimi deviatimi obyvateľmi v roku 1828 vypovedalo o tom, že Malý Bar bol malou dedinkou. V roku 1831 obec postihla cholerová epidémia. Ďalšou zachovanou zmienkou o sledovanej obci je štatistický údaj z roku 1851, kedy je obec Bár (Dolný) označovaný za maďarskú dedinu v Prešpurskej župe nachádzajúcej sa na jeden a jeden a pol hodiny východne od Stredy, v ktorej žije 404 katolíckych, 55 kalvínskych a 10 židovských obyvateľov. Ďalšia maďarská dedina v Prešpurskej župe susediaca s Bárom mala 96 katolíckych, 12 kalvínskych a 3 židovských obyvateľov

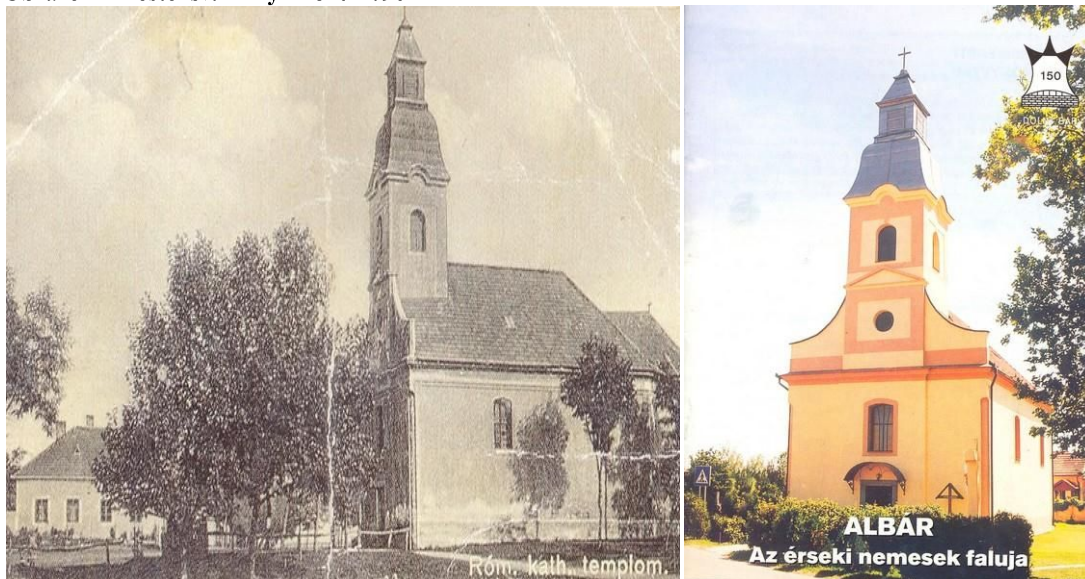
a bola označovaná ako Bár (Malý). Dolný Bar odvádzal dane ostrihomskému arcibiskupovi a Malý bar panstvu Bööš. Pozemky neskôr skupovali miestni obyvatelia a pribúdali aj noví zemepáni. Neskôr sa tu nachádzali majetky predialistov Ostrihomského arcibiskupstva so sídlom vo Vojke. Okrem nich aj niektoré šľachtické rodiny, napríklad Pethöovci, neskôr Illésházyovci tu disponovali majetkovým podielom. V roku 1869 mala obec 498 obyvateľov.

Do dejín obce Dolný Bar výrazne zasiahla prvá svetová vojna, v ktorej prišli o život sedemnásť obyvatelia obce. Na základe Trianonskej zmluvy sa obec stala súčasťou prvej Česko-Slovenskej republiky. Obyvatelia obce sa venovali v prevažnej miere poľnohospodárstvu, pribúdali i remeselné činnosti ako napríklad výroba rastlinného oleja alebo nepálených tehál. Za významný medzník v dejinách obce možno považovať rok 1938, kedy sa po Viedenskej arbitráži obec stala súčasťou Maďarska. Bolo to obdobie nepriaznivého hospodárskeho rozvoja. Po skončení vojny obec znovu patrila Česko-Slovenskej republike, obyvateľom maďarskej národnosti boli odobraté občianske práva, zatvorili sa školy s maďarským vyučovacím jazykom. Tridsaťšesť rodín Dolného Baru bolo v rámci výmeny obyvateľstva medzi Česko-Slovenskom a Maďarskom z územia násilne vystahovaných a ďalších päť rodín bolo deportovaných na nútené práce do Čiech. Politická situácia priniesla obci pokoj až v roku 1948, kedy sa uvedená obec začala transformovať na novú socialistickú dedinu. Bolo to obdobie vzniku nových spoločensko-kultúrnych organizácií, založenia jednotného roľníckeho družstva a štátneho majetku, obdobie výstavby nových domov, jednoducho obdobie rozvoja obce.

V novodobých dejinách sa Dolný Bar stal rozkvitajúcou obcou, ktorá má prestavanú budovu obecného úradu, dom smútku, postavený nový obytný blok. Do povedomia širšej verejnosti sa obec dostáva aj vďaka šikovným rukám podnikateľov, či organizovaním obecných dní a rôznych kultúrnych podujatí.

Na území obce sa nenachádza objekt pamiatkovej starostlivosti. Kultúrohistorickú hodnotu obce Dolného Baru má kostol sv. Anny, postavený v roku 1790 a v roku 1870 upravený. Pred kostolom sa nachádza Mariánsky stĺp z roku 1875. Pozornosť si zasluhuje aj neoklasický kaštieľ, ktorý pochádza z druhej polovice 19. storočia. Ďalej kríž pred kostolom, ktorý pochádza z polovice 19. storočia, plastika Immaculaty pri rímskokatolíckom kostole z roku 1875, kríž na dome č. 82/201, stojaci na mohutnom podstavci s plastikou Krista a pod krížom je socha Panny Márie. Kultúrohistorickú hodnotu má aj prístenný kríž za obcou, hlavný kríž cintorína a dobové náhrobné kamene v areáli cintorína pochádzajúce z konca 19. a začiatku 20. storočia.

Obrázok 1 Kostol sv. Anny z roku 1790

Zdroj: Mestský úrad Dolný Bar

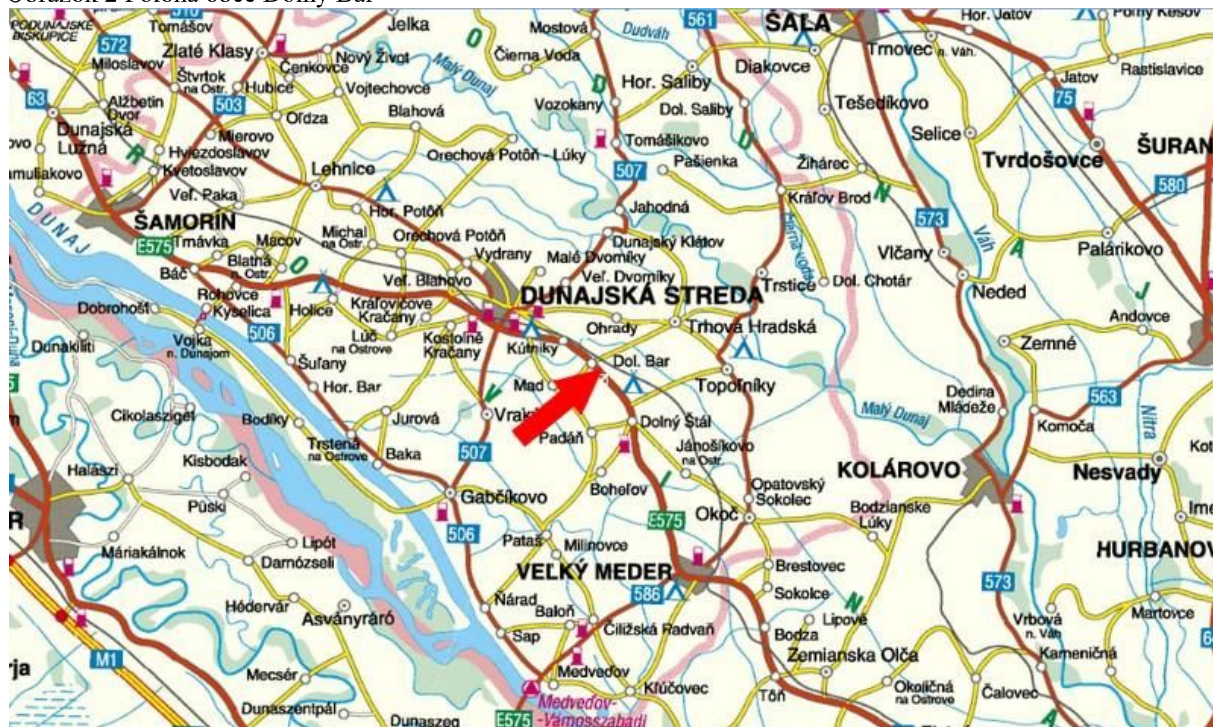
Fyzicko-geografická poloha

Územie obce Dolný Bar s 610 obyvateľmi (k 31.12.2014) a s rozlohou 820 ha sa nachádza na juhozápadnej časti Slovenskej republiky, v Trnavskom kraji a v okrese Dunajská Streda.

Obec Dolný Bar leží asi 6 kilometrov juhovýchodne od Dunajskej Stredy. Rozprestiera sa na Podunajskej nížine, v strednej časti Žitného ostrova. Výborná poloha na štátnej ceste Komárno - Bratislava dáva obci predpoklad zvyšovania jej prosperity za predpokladu rozvoja cestovného ruchu na Slovensku. Obec je tvorená jedným katastrálnym územím a to Dolný Bar. Obec susedí s obcami Mad, Horný Štál, Dolný Štál, Trhová Hradská, Kútники, Ohrady, Topoľníky a Padáň.

Obrázok 2 Poloha obce Dolný Bar

Zdroj: Obecný úrad Dolný Bar

Geomorfológia územia

Z geomorfologického aspektu patrí záujmové územie obce Dolný Bar do Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci ktorej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina a celku Podunajská rovina. Podunajská nížina je symptomatická svojim charakteristickým rovinatým terénom a zaraďuje sa k najúrodnejším oblastiam v rámci Slovenskej republiky. Nadmorská výška v okolí záujmového územia sa pohybuje v rozmedzí 112 až 114 metrov nad morom. Územie obce Dolný Bar sa rozprestiera na Žitnom ostrove, ktorý je vymedzený ako oblasť ohraničená korytom Dunaja, ramenom Malého Dunaja a na malej časti i ramenom Váhu. V rámci regiónu strednej Európy je Žitný ostrov najväčšou zásobárňou podzemnej vody.

Obec Dolný Bar leží v Podunajskej nížine, v centrálnej časti Žitného Ostrova, na hranici agradačného valu Dunaja a niekoľkých močaristých znížení. Územie je prevažne odlesnené a intenzívne využívané pre poľnohospodársku výrobu. Odvodnenie a regulácia hladiny podzemnej vody je zabezpečovaná umelými kanálmi. Na báze geomorfologického členenia Dolný Bar sa zaraďuje do negatívnych geomorfologických štruktúr Panónskej panvy, kde patria mladé poklesávajúce geomorfologické štruktúry

s agradáciou, teda zvyšovaním zemského povrchu nanášaním materiálu. Podľa primárnych typov eróznno-denudačného reliéfu sa jedná o reliéf rovín a nív.

Pedológia územia

Pôdu v prevažnej časti územia okresu Dunajská Streda, teda aj obce Dolný Bar, je možné rozčleniť do nasledujúcich skupín. Prvú skupinu tvoria pôdy s nevýrazne vyvinutým humusovým horizontom, ide predovšetkým o fluvizeme, ktoré vždy obsahujú väčšie množstvá, spravidla nad 5 % CaCO_3 a CaMgCO_3 a regozeme na pieskových substrátoch. Fluvizeme patria k najmladším pôdam v území a v rámci celého pôdneho profilu sa charakterizujú viditeľným kolísaním humusu a textúry. Pozdĺž vodných tokov sa vyskytujú v súvislejších pásoch, kde sú v priestoroch medzi hrádzami porastené lúčnou vegetáciou alebo lužným lesom, v mimohrádzových priestoroch sú v prevažnej miere využívané ako orné pôdy. Pôdy s výrazne vyvinutým humusovým horizontom predstavujú druhú skupinu pôd. Ide najmä o černozeme a čiernice s rôznymi prechodmi medzi nimi. Černozeme sú viazané na vyššie položené časti územia s nižšou hladinou podzemnej vody od povrchu. Súvislejšie plochy tvoria od Vrakune po Padáň a Dolný Bar. Čiernice kujú ústrednú časť pôdneho krytu strednej a dolnej časti Žitného ostrova, tiahnu sa v páse popri malom Dunaji smerom po Trhovú Hradskú, kde je ich prítomnosť nesúvislým pásom černoze. Vývojovo sú viazané na depresie Žitného ostrova. Ich existencia je viazaná na hĺbku hladiny podzemnej vody. Ďalšiu, tretiu skupinu predstavujú pôdy s výskytom alebo s náznakmi glejových procesov. Vyskytujú sa tu predovšetkým glevy, čiernice glejové a fluvizeme glejové. Gleje majú profil humusových glejov. Organická hmota povrchového horizontu je tvorená rašelinou slatinného typu. Tieto pôdy sú späté na zarastené ramená a meandre tokov. Pôdy s výskytom glejových horizontov a s akumuláciou väčších množstiev organickej hmoty v povrchových vrstvách sú štvrtým typom pôdy. Tvoria ich organozeme viazané na depresné polohy, prevažne v ešte slabo zavodnených mŕtvych ramenách.

V katastrálnom území Dolný Bar sú zastúpené pôdy v nasledovných BPEJ:

Tabuľka 4 Bonitované pôdno-ekologické jednotky v obci Dolný Bar

Označenie	Hlavná pôdna jednotka	Skupina kvality
0017005	Černozeme čiernicové, prevažne	1. skupina kvality

	karbonátové, stredne ťažké	
0016001	Černozeme čiernicové, ľahké, vysychavé	4. skupina kvality
0032065	Černozeme plytné na aluviálnych sedimentoch, stredne ťažké, väčšinou karbonátové	6. skupina kvality
0036005	Černozeme typické, karbonátové na karbonátových aluviálnych sedimentoch, stredne ťažké	2. skupina kvality
0035001	Černozeme typické, karbonátové na karbonátových aluviálnych sedimentoch, ľahké, vysychavé	6. skupina kvality
0095005	Organozeme, rašelinové pôdy	7. skupina kvality
0018003	Černozeme čiernicové, prevažne karbonátové, ťažké	2. skupina kvality
0019002	Černce typické, prevažne karbonátové, stredne ťažké až ľahké	1. skupina kvality
0034005	Černozeme typické, karbonátové na aluviálnych sedimentoch, stredne ťažké až ťažké, vysychavé	4. skupina kvality

Zdroj: vlastné spracovanie

Prevládajúcim pôdnym typom v oblasti obce Dolný Bar sú rôzne organozeme (rašelinné pôdy) s pomerne vysokým obsahom karbonátov, pričom ich obsah sa pohybuje v rozmedzí 17 až 21 %. Pôdy majú vysoký obsah humusu v relatívne hlbšom

humusovom horizonte. Slabo alkalická je výmenná pôdna reakcia. Čo sa týka zrnitosti, ide o pôdy bezskeletnaté, piesočnaté až hlinitopiesočnaté, so zreteľným prechodom do oxidačného horizontu, hlbšie s pribúdaním redukčných znakov. Odolnosť pôdy na mechanickú kompakciu, degradáciu je stredná. Odolnosť pôdy voči kyslej skupine rizikových atribútov je silná a voči alkalickej slabá. Dolný Bar je podľa regionálnych syntéz nekontaminovaný a sú tu relatívne čisté pôdy. Bonita poľnohospodárskej pôdy je vysoká.

Klimatické podmienky územia

Obec patrí do okrsku T1, teda teplého, veľmi suchého, s miernou zimou, kde je 50 a viac teplých dní s denným maximom teploty vzduchu $\geq 25\text{ }^{\circ}\text{C}$ a priemerná teplota je v januári vyššia ako $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Priemerný ročný úhrn zrážok v širšom sledovanom území je 529,0 mm. Namerané priemerné ročné minimum tvorí 390,0 mm a maximum predstavuje 664,2 mm. V letnom období, konkrétne v siedmom mesiaci, tu spadne najviac zrážok, pod čo sa podpisuje lokálna búrková činnosť. Priemerný júlový úhrn zrážok predstavuje 87,9 mm, s minimom 55,0 mm a maximom 153,0 mm. Najmenej zrážok spadne v zime, konkrétne v mesiaci február. Priemerný úhrn zrážok vo februári predstavuje 19,1 mm, s minimom 0,2 mm a s maximom 47,1 mm.

Na Žitnom ostrove je zriedkavo bezvetrie. Prevažnú časť roka chveje západný až severozápadný vietor. Najsilnejšie vetry sú v marci a najslabšie v decembri. Mrazy začínajú v polovici októbra, ale ozajstná zima trvá asi len 40 dní. Časté sú zimy bez snehu a snehová prikrývka zriedkavo pretrváva po celý čas. Počet letných dní je asi 100. Najteplejší mesiac je júl, s priemernou teplotou $20\text{ }^{\circ}\text{C}$. Počet dní so zrážkami je najväčší v zime, ale najviac zrážok spadne v lete. Priemerná ročná teplota je $9,3\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Priamo na území obce Dolný Bar sa nenachádza meteorologická stanica. Najbližšie k obci sa nachádza meteorologická stanica SHMÚ Gabčíkovo.

Živočíšstvo a rastlinstvo

Z fytogeografického hľadiska patrí Dolný Bar do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerothermnej flóry (eupanonicum), okresu Podunajská nížina.

Z hľadiska fyto geograficko-vegetačnej oblasti patrí obec do dubovej zóny, nížinnej podzóny, rovinnej oblasti, nemokrad'ového okresu, lužného podokresu stredného Žitného ostrova.

Vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula v určitom biotope, keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal, sa označuje ako potenciálna prirodzená vegetácia. V súlade s mapou potenciálnej prirodzenej vegetácie ako aj na základe geobotanickej mapy Slovenskej republiky, archetypálnu vegetáciu obce by vytvorili jaseňovo-breštanovo-dubové lesy v povodiach rieky, išlo by o lužné lesy.

V súčasnosti je vegetácia na území obce výsledkom zmien, ktoré sú odrazom vplyvu človeka na prírodné pomery, ide o reálnu nelesnú vegetáciu. Reálna vegetácia je oproti potenciálnej vegetácii badateľne rozdielna. Pôvodne dunajské lesy ustúpili poľnohospodárskej výrobe. V okolí kanála Gabčíkovo-Topoľníky sa objavujú močiare fytocenózy a spoločenstvá vŕby popolavej. Pálka širokolistá má dominujúce miesto v trstinových spoločenstvách. Ďalej sa tu vyskytuje ostrica pobrežná, ostrica ostrá, ostrica žltá, trst' obyčajná, kosatec žltý, lipkavec slatinný, praslička močiarna a podobne. Na veľkej časti sa nachádzajú lúky mezo-hydrofilného profilu, najmä psiarkové a šalviovo-ovsíkové lúčne spoločenstvá. V okolí ciest, kanálov a veľkoblukov polí sa objavuje rozptýlená drevnatá vegetácia komponovaná predovšetkým stromami (ako javor poľný, agát biely, dub letný, jelša lepkavá a iné) a krovinami (baza čierna, svíob krvavý, trnka obyčajná). V sledovanej obci nie je zistený výskyt chránených druhov rastlín či ich biotopov.

Obec Dolný Bar sa zaraďuje na základe zoogeografického členenia z aspektu limnického biocyklu do pontokaspickej provincie podunajského okresu a západoslovenskej časti. Živočíšstvo je na základe terestrického biocyklu radené do provincie stepí a panónskeho úseku.

Informáciu o výskyte približne 180 druhov živočíchov viazaných na poľnohospodársku pôdu a močiarnu prostredie priniesla vykonaná inventarizácia z rokov 1978, 1996 a 2004. Z bezstavovcov sa tu vyskytujú triedy napríklad mäkkýšovcov (jantárovka veľká, močiarka živorodá), z pavúkov (celstnatka trstinová, križiak dvojfarebný), z hmyzu (cikáda, komáre, šidlovka pásikavá, kobyľka krátkokrídla). Zo stavovcov ide o obojživelníkov (kunka obyčajná, ropucha zelená), z vtákov (jarabica poľná, bocian obyčajný, chrapkáč poľný, strnádka, svrčiare) a z cicavcov bol zaznamenaný výskyt ryšavky žltohrdej, myši drobnej, krta európskeho, potkana obyčajného.

Územie obce Dolný Bar je významné z aspektu vzácnych a chránených druhov živočíchov, pre ktoré je typická fauna polí, okrajov, ciest, skládok s výskytom drobných cicavcov, hmyzu, vtákov, vodných organizmov ako aj fauny prislúchajúcej urbanizovanému územiu a množstvu prídomových záhrad a záhumienok.

Nerastné suroviny

Z nerastných surovín sú významné predovšetkým štrkopiesky, ktoré sa v širšom okolí lokality nachádzajú a sú predmetom intenzívnej ťažby. V širšom okolí sa nachádza v súčasnosti viacero otvorených výhradných ložísk štrkopieskov patriacich medzi ložiská nevyhradených nerastov.

Hydrogeologické pomery

Podzemné vody – obec Dolný Bar podľa hydrogeologickej rajonizácie Slovenskej republiky sa zaraďuje do hydrogeologického rajónu Q 052 Kvartér juhozápadnej časti Podunajskej roviny. Dunaj na tomto území tečie vyvýšene nad hladinou podzemnej vody a dopĺňa jej zásoby po celý rok. Územie obce zaberá plochu Žitného ostrova, ktorá je označovaná ako najvýznamnejšia oblasť s akumuláciou podzemnej vody v Európe, kde prevládajú dva základné typy podzemných vôd. Prvý typ tvoria podzemné vody s voľnou hladinou a druhú artézske podzemné vody, ktorých nositeľmi sú vrstvy a šošovky pieskov, prípadne drobných štrkov neogénu. Podzemné vody z pohľadu chemického zloženia sú vhodné pre pitné účely, napriek tomu, že teploty vody je zvýšená a dosahuje hodnoty v rozpätí od 11 až do 22 ° Celzia.

Tak ako prevažná časť okresu Dunajská Streda, tak i územie Dolný Bar patrí do povodia vedľajšieho toku rieky Dunaj, teda Malého Dunaja, ktorý je regulovaný množstvom zátvorných a vtokových kanálov. Za pomoci týchto sietí kanálov je regulovaný prietok vody vo vegetačnom i mimo vegetačnom období.

Obec Dolný bar, ako i celý okres Dunajskej Stredy sa zaraďuje do chránenej vodohospodárskej oblasti, oblasti prirodzenej akumulácie vody. Toto územie je vymedzené ako vodohospodárska oblasť medzi Dunajom, kanálom Palkovičovo-Aszód, Malým Dunajom, Suchým potokom a Čiernou vodou. Vodný režim je ovplyvňovaný bohatým ramenným systémom Dunaja a Malého Dunaja.

Vodné plochy – v území obce Dolný Bar sa nachádza viacero materiálnych jám vyplnených vodou, ktoré vznikli po ťažbe rašeliny, takzvané Čanádske rybníky, ide o podmáčané trávne spoločenstvá a vodné plochy.

Povrchové vody – územia Dolného baru sa zaraďujú do základného povodia 4-21-01 toku Malého Dunaja, ktorý sa vlieva do rieky Dunaj, ktorá je určujúcim činiteľom po hydrologickej stránke, nakoľko Dunaj má výrazné črty riek alpského-veľkohorského typu (vyrovnané prietoky počas roka i rozloženie maximálnych prietokov). Voda z topiaceho ľadu a snehu vo veľhorách na Hornom toku Dunaja zabezpečuje v jarňých mesiacoch maximálne ročné prietoky. Výkyvy hladiny počas sezóny dosahujú až 8 metrov. Výstavba vodného diela Gabčíkovo zásadne nenarušila kvalitu vody v Dunaji.

Vodohospodársky chránené územie – Celý Žitný ostrov so svojimi prírodnými podmienkami zabezpečuje prirodzenú akumuláciu podzemných i povrchových vôd. Nariadeným vlády č. 46/1978 Zb. bol vyhlásený za chránenú vodohospodársku oblasť prirodzenej akumulácie vôd, čo znamená, že akákoľvek činnosť či už výrobná, dopravná musí spĺňať záujmy s požiadavkami na všestrannú ochranu povrchových a podzemných vôd a ochranu podmienok ich tvorby výskytu prirodzenej akumulácie vôd i obnovy ich zásob.

Súčasná krajinná štruktúra

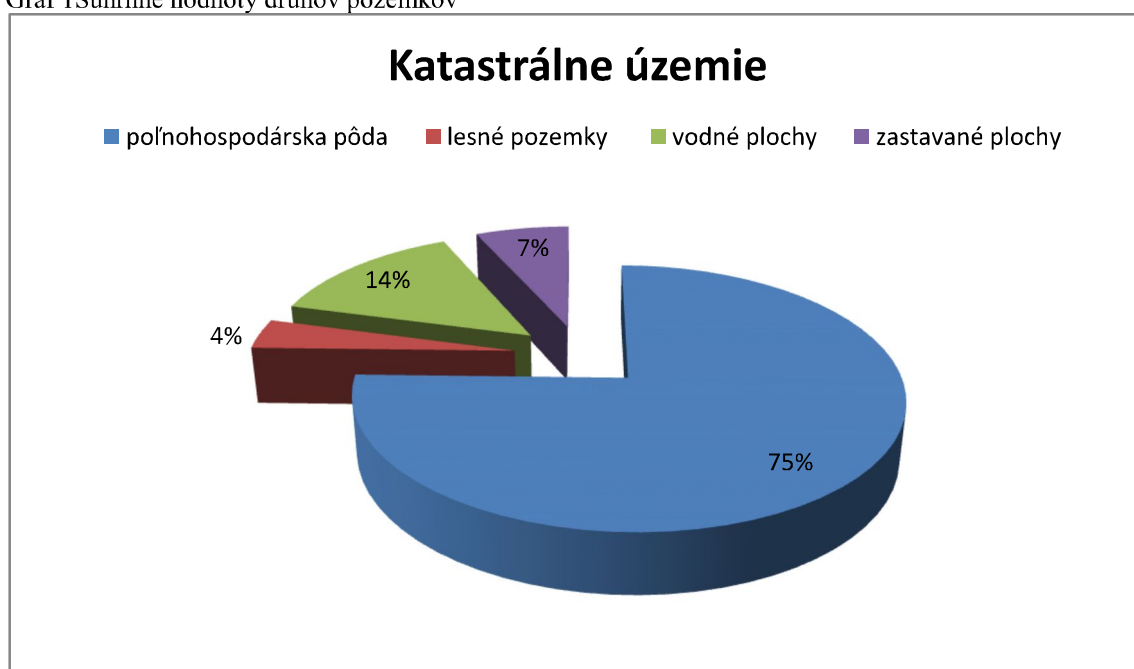
Dlhodobý historický vývoj vytvoril štruktúru súčasnej krajiny, ktorá je obrazom využívania prírody človekom, pôsobením človeka na prírodné ekosystémy, jeho využívaním, pretváraním i ovplyvňovaním vlastností zložiek krajiny. Poloprirodzené i umelé prvky spolu s prírodnými atribútmi formujú súčasné územie obce.

Obec Dolný Bar ako vidiecke sídlo je typickým predstaviteľom nížinnej poľnohospodárskej krajiny Podunajskej nížiny. V extraviláne obce Dolný Bar sa v juhovýchodnej časti žitného ostrova o rozlohe 18,5 ha nachádza Dolnobarský rybník o dĺžke 1,5 km a hĺbke 1,5 až 2 m. Dolnobarský rybník tvorí súčasť viacerých rybníkov, ktoré vznikli v 60. až 70. rokoch minulého storočia ťaženým rašeliny. V katastrálnom území Dolného Baru v roku 1999 ťažkou štrku vzniklo štrkovisko, ktoré je od roku 2005 súkromným rybárskym revírom. So svojou rozlohou 2,7 ha, hĺbkou vody 4 m a obvodom jazera na hladine 850 m je zaujímavým objektom milovníkov rybárčenia.

Dolný Bar je súčasťou Žitného ostrova nachádzajúceho sa medzi tokom Dunaja a Malého Dunaja. Vyznačuje sa jednotvárnym rovinným reliéfom, s nepatrným výškovým

rozčlenením, t.j. deniveláciou, ktorá presahuje 2-5 m na jednotku plochy. Na formovaní jeho reliéfu sa v hlavnej miere podieľajú fluvialno-akumulačné procesy, predovšetkým aggradácia, súvisiaca so stratou transportnej schopnosti Dunaja. Lesná vegetácia je zastúpená súvislejšími, ale v prevažnej miere hospodárskymi lesmi, ktoré sú sústredené v medzihrádzovom priestore Malého Dunaja a v jeho najbližšom okolí a čiastočne aj v rozptýlených maloplošných enklávach. Prevažná časť Dolného Baru je intenzívne využívaná na poľnohospodársku rastlinnú a živočíšnu výrobu s menším zastúpením lúk. Z celkovej výmery 820 ha katastrálneho územia Dolného Baru je poľnohospodárskej pôdy 576 ha, čo predstavuje 75 % z celkovej plochy. Ďalej takmer 4 % zastúpenie má 29 ha lesná pôda, 108 ha zaberajú vodné plochy, 51 ha je zastavených plôch a ostatné plochy predstavujú 55 ha. Poľnohospodárska pôda má v obci so 70 % z celkovej výmery dominantné zastúpenie, pričom prevažuje orná pôda, ktorá tvorí takmer 94 % z výmery poľnohospodárskej pôdy.

Graf 1 Súhrnné hodnoty druhov pozemkov

Zdroj: Informačný systém katastra nehnuteľností

Ochrana prírody

Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody v znení neskorších predpisov sa pod pojmom ochrana prírody a krajiny rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov do nej.

Zámerom takejto ochrany je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Významný až existenčný element životného prostredia predstavuje v rámci krajiny príroda a jej jednotlivé časti. Dôležitosť ochrany prírody a krajiny je potrebné pre jej zachovanie v čo najpôvodnejšom stave pre nasledujúce generácie.

Pod režim ochrany v Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov spadá celé katastrálne územie obce Dolný Bar a to podľa Nariadenia vlády SR č. 146/1978 z 19.4.1978 o chránenej oblasti priradenej akumulácie vôd na Žitnom Ostrove.

Na území okresu Dunajská Streda sa chránené územia podľa osobitných predpisov členia na Územia ochrany prírody a krajiny, pod ktoré spadá NATURA 2000, t.j. Európska sústava chránených území a Národná sústava chránených území podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Obec Dolný Bar sa rozprestiera na území, kde platí prvý stupeň ochrany prírody podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Územia v Národnom zozname navrhovaných chránených vtáčích území vyhlasované Vládou Slovenskej republiky sú chránené z dôvodu zachovania a obnovy ekosystémov dôležitých pre druhy vtákov, ako aj zabezpečenie podmienok pre zachovanie populácie týchto druhov v priaznivom stave z hľadiska ich ochrany. Na území okresu Dunajská Streda sú tri vyhlásené chránené vtáacie územia a jedno navrhované vtáacie územie. Priamo v katastrálnom území Dolný Bar nie je vyhlásené chránené vtáacie územie ani navrhované chránené územie európskeho významu, napriek tomu, že v okrese Dunajská Streda sa nachádza až jedenásť navrhovaných chránených území. Okres Dunajská Streda spadá aj pod chránenú krajinnú oblasť Dunajské Luhy, časť lesných porastov pri Dunaji, ktorá má výmeru až 12 284 ha, avšak táto chránená krajinná oblasť sa priamo nedotýka katastrálneho územia Dolný Bar. Obdobne sa na území obce Dolný Bar nenachádza ani jedno z trinástich maloplošných chránených území v rámci okresu. Na katastrálnom území Dolný Bar a Dolný Štál sa nachádza jedna mokraď regionálneho významu – Čanádske rybníky o rozlohe 106,93 ha. Na trinástich lokalitách okresu je zaznamenaných tridsať chránených stromov, pričom ani jeden z nich sa nenachádza v lokalite obce Dolného Baru.

K pripravovaným maloplošným chráneným územiám na území Trnavského kraja patrí Barská mokraď s výmerou 40,0 ha na katastrálnom území Dolný Bar, Trhová Hradská a Ohrady a tiež Podremeňové na území Dolný Bar a Horný Štál s rozlohou 29,5 ha. Barská mokraď, aj Čanádske rybníky patria medzi pripravované maloplošné chránené

územia rozprestierajúce sa na katastrálnom území Dolný Bar, Horný Štál a Topoľníky s rozlohou 108,5 ha.

Sociogeografická poloha obce a jej sídelná štruktúra

Dolný Bar leží v Trnavskom kraji, okres Dunajská Streda a rozprestiera sa v centrálnej časti Žitného ostrova medzi tokmi Malého Dunaja a Dunaja v nadmorskej výške okolo 114 m. Od hlavného mesta Bratislavy je obec vzdialená približne 40 km a od okresného mesta Dunajská Streda zhruba 6 km. Zo západnej strany územie obce Dolný Bar hraničí s katastrálnym územím Hedbenečte, Töboréte a Blažov, zo severnej časti s obcou Trhová Hradská, z juhovýchodu s katastrálnym územím Horný Štál a na malom úseku i s Dolnými Topoľníkmi a z južnej časti s obcou Mad.

Katastrálne územie Dolného Baru sa rozprestiera na rozlohe 820 ha. Hustota obyvateľstva sa pohybuje okolo 74,39 obyvateľov na km², pričom priemer za okres je 103,10 obyvateľov na km². Redšie zaľudnenie obyvateľov obce, ako je priemer okresu, súvisí predovšetkým s poľnohospodárskym charakterom územia, ktorý sa za posledných dvadsať rokov podpísal pod drastické zvýšenie nezamestnanosti v tejto lokalite. Obec predstavuje menšie vidiecke sídlo so silnou väzbou na okresné mesto Dunajská Streda, ktoré leží približne 6 km, v ktorom sa nachádzajú služby vyššej občianskej vybavenosti, nákupné možnosti a pracovné príležitosti. Veľký Meder je druhým najbližším mestom od obce Dolný Bar, vzdialený 14 km a obec má s nim taktiež priame dopravné spojenie prostredníctvom cesty I. triedy I/63. Okrem väze s hierarchicky vyššie postavenými sídlami má obec Dolný Bar výrazné vzťahy s obcou Mad, ktorá bola súčasťou Dolného Baru až do roku 1990.

Tabuľka 5 Hustota zaľudnenia k 31.12.2014

Územie	Počet obyvateľov na km²
Slovenská republika	110,84
kraj Trnavský	134,20
okres Dunajská Streda	103,10
obec Dolný Bar	74,39

Zdroj: Štatistický úrad, 2014

Kompozične tvorí primárnu os obce Dolný Bar cesta I/63 v dĺžke približne 1 km. Z nej sa po južnej a severnej strane odpájajú dve zokruhované ulice. Centrom obce je

kostol, ktorý je jedinou výraznou dominantou obce. Pozdĺž kompozičnej osi sa začal formovať nový centrálny priestor obce. Začína pri kostole a pokračuje juhovýchodným smerom v trase III. triedy cesty. Nachádzajú sa tu viaceré zariadenia občianskej vybavenosti, bytový dom, ihriská, materská škola, základná škola.

Chotár obce leží v Podunajskej nížine v strednej časti Žitného ostrova na jeho štvrtohornom jadre. Odlesnený rovinný chotár tvoria štrky a piesky kolárovskej formácie, na ktorých sú dunajské uloženíny.

Po roku 1860 Spolok na reguláciu vnútorných vôd Žitného ostrova budoval viaceré kanály na odvodnenie rozsiahlych močiarov. Dolnobarský chotár odvodňuje kanál Malá Belá - Ohrady, ktorý bol napojený na Komárňanský kanál a odvádzal vodu do Dunaja. Na ňom boli postavené tri mosty a tri stavidlá. Kanál bol dlhý 11 km a 155 m, do dnešných dní sa zachoval takmer v celej dĺžke.

Štruktúra a priestorové zloženie obyvateľstva

Na obyvateľstvo nie je možné hľadiť ako na statický element, ale práve naopak, vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, priestorového rozloženia, štruktúry a iných znakov. Rok 1989 zohral v slovenskej spoločnosti významnú úlohu a okrem zmien v ekonomických a politických sférach, priniesol i posuny v demografickom vývoji. Vývoj počtu obyvateľov charakterizuje za posledných desať rokov stabilizáciu na úrovni v priemere okolo 614 obyvateľov obce Dolný Bar.

Dolný Bar je súčasťou okresu Dunajská Streda, ktorého obyvateľstvo žije v 66 sídlach, pričom z nich sú tri mestá a to Dunajská Streda, Šamorín a Veľký Meder. Okres Dunajská Streda je druhým najpočetnejším okresom zo siedmich okresov v rámci Trnavského kraja.

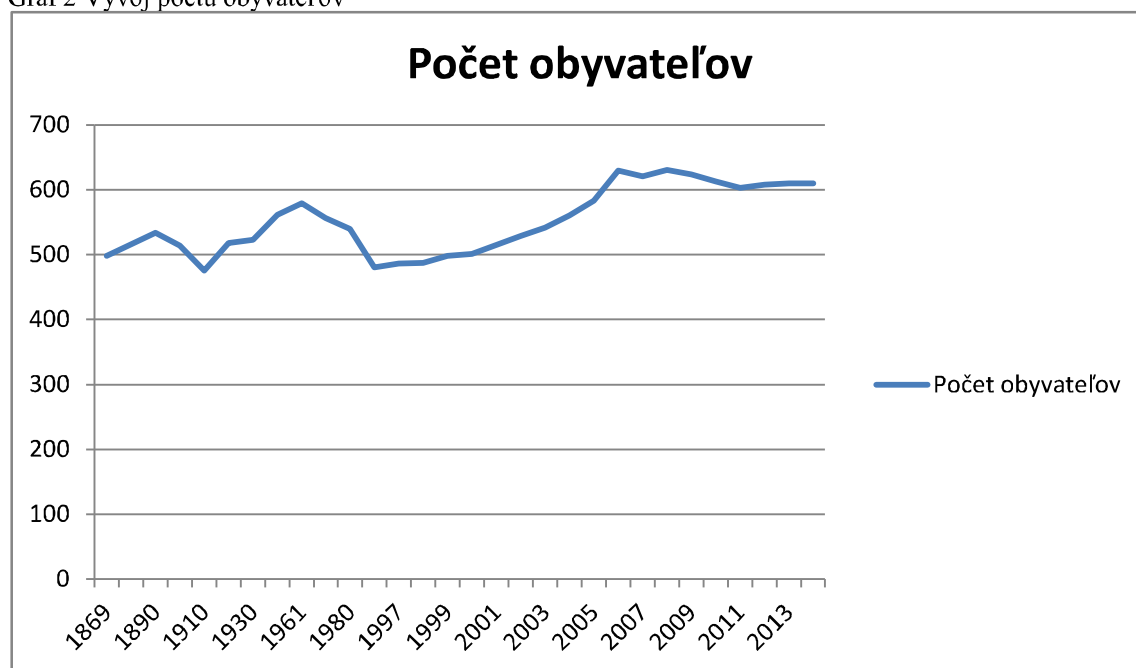
Tabuľka 6 Vývoj počtu obyvateľov

Rok	Počet obyvateľov	Rok	Počet obyvateľov
1869	498	1998	487
1880	516	1999	498
1890	534	2000	501
1900	514	2001	515
1910	475	2002	529
1921	518	2003	542
1930	523	2004	560
1950	561	2005	583
1961	579	2006	629

1970	556	2007	621
1980	540	2008	630
1991	472	2009	624
1993	482	2010	613
1994	472	2011	603
1995	475	2012	608
1996	480	2013	610
1997	486	2014	610
1998	487		

Zdroj: Štatistický úrad

Graf 2 Vývoj počtu obyvateľov

Zdroj: Štatistický úrad

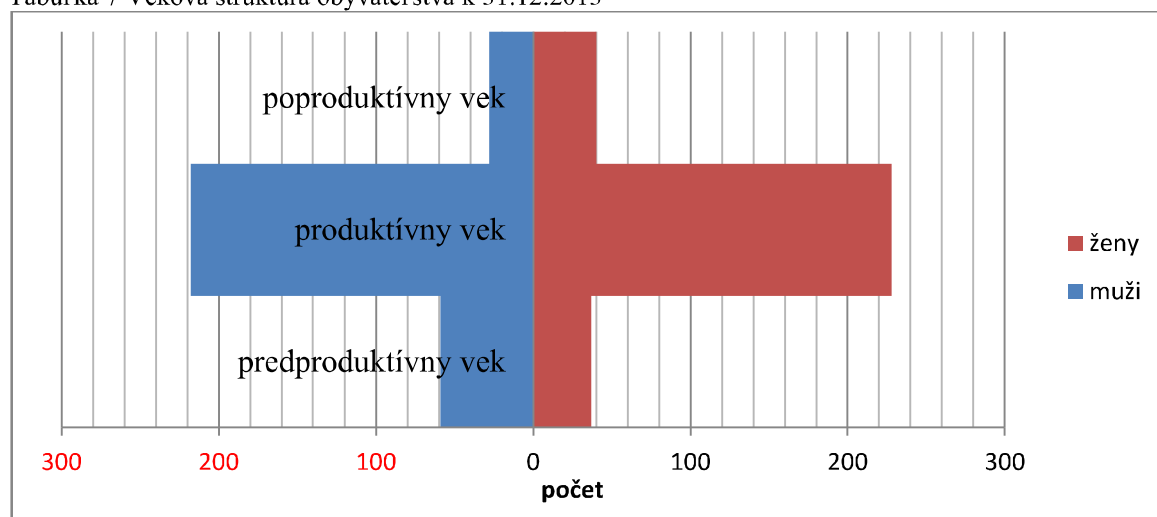
Z uvedenej tabuľky 6 vývoja počtu obyvateľov je vidieť, že od roku 1869 až dodnes je počet obyvateľov relatívne stabilný a pohybuje sa v intervale od 472 (v roku 1991) do 630 (v roku 2008). Najväčší pokles bol zaznamenaný po roku 1980, kedy zosilnel odliv obyvateľov obce do okresného mesta a okolitých obcí. Začiatkom 90. rokov sa tento trend zvrátil a opäť postupne vidieť začínajúci nárast obyvateľov do roku 2008. Obec Dolný Bar tvorí 0,51 % populácie okresu Dunajská Streda.

Vekovú štruktúru obyvateľstva v členení na predproduktívny vek (do 14 rokov), produktívny vek (u žien od 15 do 54 rokov, u mužov od 15 do 59 rokov) a poproduktívny vek (u žien viac ako 55 rokov a u mužov viac ako 60 rokov) tvorí k 31.12.2013 nasledovný stav: kategóriu do 14 rokov tvorilo 96 obyvateľov (59 mužov a 37 žien), v produktívnom veku 228 žien, 218 mužov a v poproduktívnom bolo 28 mužov a 40

žien. V obci Dolný Bar je vyšší počet obyvateľov v predproduktívnom veku v komparácii s počtom ľudí v poproduktívnom veku. Obec má progresívny typ populácie. Priemerný vek obyvateľstva je 38,28. Priemerný vek mužov je 36,56 a žien 39,99. Index starnutia všetkých obyvateľov je 70,83, pričom u mužov to je 47,46 a u žien až 108,11.

Index vitality má vysokú výpovednú hodnotu z aspektu demografických prognóz. Je definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a následne vynásobený číslom 100. Podľa posledného sčítania ľudu dosahuje hodnotu 141,18 %. Na báze najnovších ukazovateľov vývoja počtu obyvateľom je možné skonštatovať prognózu, že vyhliadky na ďalší rast počtu obyvateľov sú pozitívne, napriek celoeurópskemu trendu starnutiu populácie.

Tabuľka 7 Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2013

Zdroj: ŠÚSR, 2015

Migračný pohyb

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. V období od roku 2005 do 2014 roku sa prisťahovalo do obce 195 osôb, pričom v tom istom období sa odsťahovalo 128 osôb. Z toho vyplýva, že migračné saldo je v plusovej hodnote 57 obyvateľov. Tieto údaje svedčia o migračnom prírastku obyvateľstva, pod čo sa v nemalej miere podpísal rozvoj obce.

Prirodzený prírastok obyvateľstva v sledovanom období (2005 až 2014) sa pohybuje vo väčšej miere v kladných číslach, obdobne ako aj migračné saldo. Celkový prírastok obyvateľstva bol zaznamenaný vo väčšine sledovaných rokoch, celkový úbytok

obyvateľstva bol vyčíslený iba v rokoch 2007, 2009 a 2010, čo možno z pohľadu vývoja obce hodnotiť pozitívne.

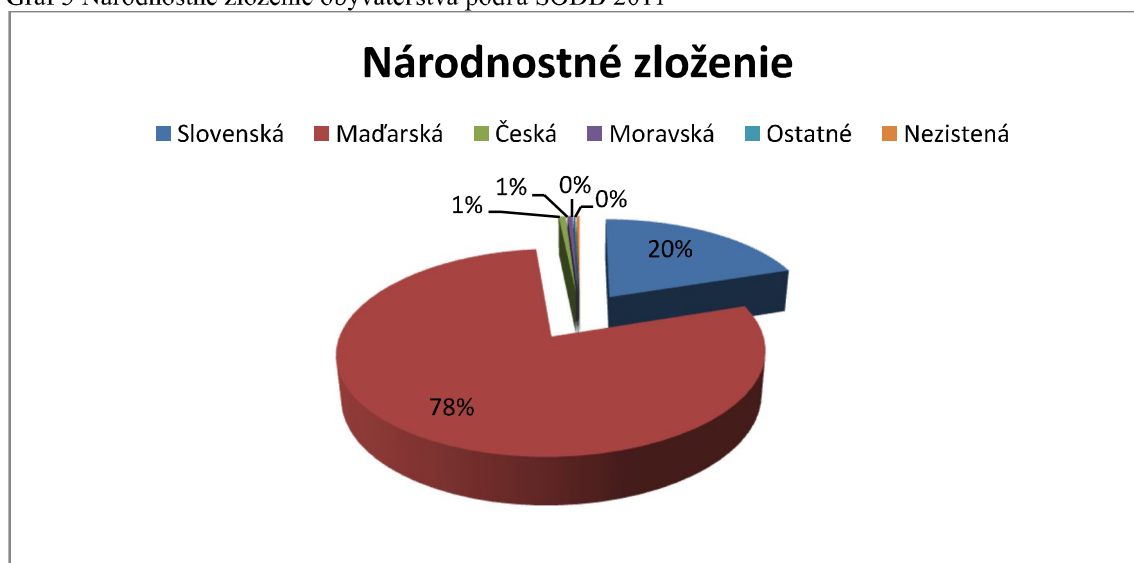
Tabuľka 8 Pohyb obyvateľstva za obdobie 2005 až 2014

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet narodených	7	5	3	8	5	4	5	7	8	7
Počet úmrtí	4	5	7	11	8	4	3	6	6	3
Prirodzený prírastok obyvateľstva	3	0	-4	-3	-3	0	2	1	2	4
Migračné saldo	20	46	-4	12	-3	-11	7	4	0	-4
Celkový prírastok obyvateľstva	23	46	-8	9	-6	-11	9	5	2	0

Zdroj: Štatistický úrad

Národnostné zloženie obce Dolný Bar zobrazuje graf 3. V obci žijú prevažne obyvatelia národnosti maďarskej (78 %) a slovenskej (20 %). Pre celý región je typická výrazná prevaha maďarskej národnosti, čo je podmienené ešte z čias Rakúsko-Uhorska.

Graf 3 Národnostné zloženie obyvateľstva podľa SODB 2011

Zdroj: SODB, 2011

Podľa posledného sčítania SODB v obci Dolný Bar 14 % obyvateľov uvádza ako svoj materinský jazyk slovenčinu, 83 % obyvateľov obce pokladá za svoj materinský jazyk maďarský jazyk a iba niečo vyše 1 % uvádza materinský jazyk češtinu.

V náboženskej štruktúre obyvateľov obce Dolný Bar prevláda náboženské vyznanie rímskokatolícke, ku ktorému sa hlási až 80,10 % zo všetkých obyvateľov obce. Údaje týkajúce sa náboženského vierovyznania obyvateľov obce v roku 2011 zobrazuje nasledujúca tabuľka 6.

Tabuľka 9 Náboženské zloženie obyvateľov podľa SODB

Náboženské zloženie	Počet obyvateľov
Rímskokatolícka cirkev	483
Grécko	1
Pravoslávna	1
Evanjelická cirkev habsburského vyznania	19
Reformovaná kresťanská cirkev	33
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	2
Evanjelická cirkev metodistická	2
Nezistené	62

Zdroj: SODB, 2011

Obyvatelia obce Dolný Bar so základným vzdelaním tvoria približne jednu šestinú obyvateľstva, obdobne rovnaké zastúpenie majú aj občania s ukončením učňovským vzdelaním bez maturity ako aj s úplným stredným vzdelaním s maturitou. Obyvatelia s vysokoškolským vzdelaním tvoria necelú jednu dvanástinu obyvateľstva. Pomerne početnú skupinu tvoria občania bez vzdelania.

Tabuľka 10 Vzdelanie obyvateľov podľa SODB

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Počet obyvateľov
Základné vzdelanie	104
Učňovské bez maturity	116
Stredné odborné bez maturity	64
Úplné stredné učňovské s maturitou	14
Úplné stredné s maturitou	93
Úplné stredné všeobecné	45

Vyššie odborné	7
Vysokoškolské (I., II., III. stupňa)	43
Bez vzdelania	98
Nezistené	13

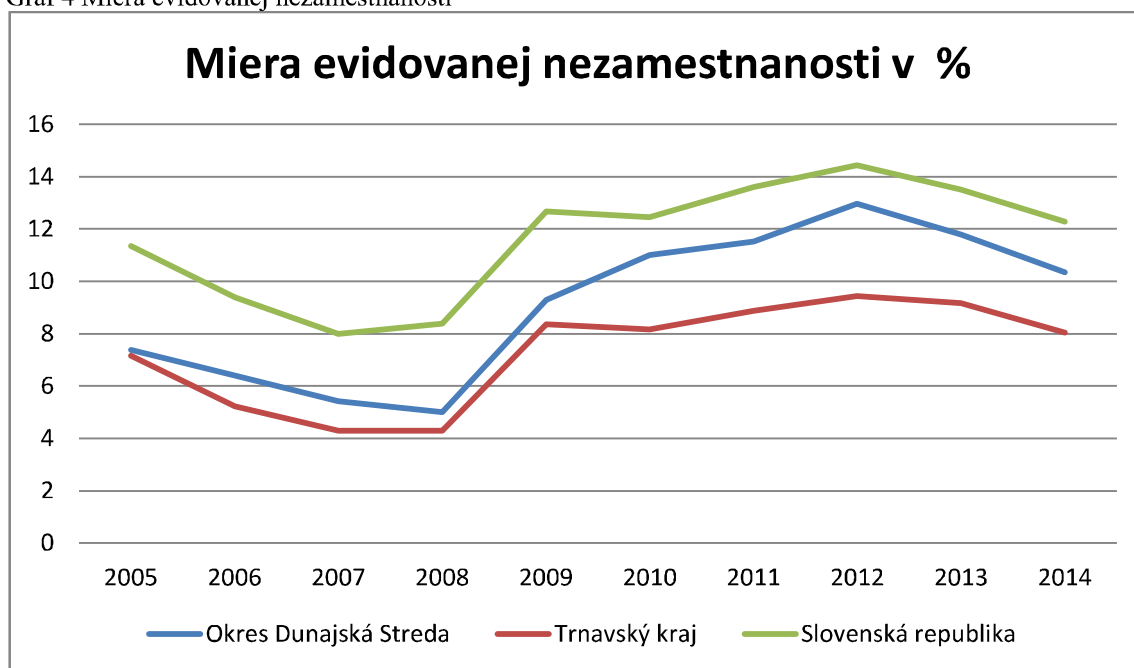
Zdroj: SODB, 2011

Miera nezamestnanosti

Jedným z primárnych kritérií pre klasifikáciu problémových regiónov je miera nezamestnanosti, ako najvýznamnejší ukazovateľ situácie na trhu práce. Sociálna a ekonomická ohrozenosť je sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti.

Miera nezamestnanosti aj v mikropriestore obce, v okrese Dunajská Streda patrí dlhodobo medzi celoštátnym priemer, je vyššia ako priemer v rámci Trnavského kraja. V období 2013 až 2014 bola miera nezamestnanosti v okrese Dunajská Streda okolo 12 až 13 %.

Graf 4 Miera evidovanej nezamestnanosti

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Ľudia ohrození rizikom sociálnej exklúzie

Najpočetnejšiu skupinu ľudí ohrozených rizikom sociálnej exklúzie tvoria nezamestnaní obyvatelia obce. V nasledujúcich rokoch bude nevyhnutné sústrediť

pozornosť aj na pracovnú silu vo vekových skupinách nad 40 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu, čoho následok je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa, teda majú malú šancu presadiť sa na trhu práce. Druhou skupinou ľudí sú seniori, ktorí sú poberatelia starobných dôchodkov ako aj zdravotne, zmyslovo či duševne postihnutí občania. Títo občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov. Treťou skupinou, ktorá sa zaraďuje medzi skupinu ohrozujúcu sociálnym vylúčením, sú maloleté deti, ktoré sú odkázané na pomoc cudzích.

Sociálna infraštruktúra

Na čiastočne základnej úrovni vybavenosti je občianska vybavenosť obce, ktorá je zastúpená komerčnou i sociálnou vybavenosťou. V obci sa nachádza pošta, materská škola, I. stupeň základnej školy (maďarská málotriedka), potraviny, bar, bufet. V roku 2006 bolo založené poľovnícke združenie s názvom „Priateľstvo“. V súčasnosti obec nedisponuje žiadnym domovom mládeže, ani nikdy nedisponovala. V obci sa nenachádza lekáreň, zdravotné stredisko ani žiadna ambulancia.

Vybavenosť obce službami je na úrovni typickej vidieckej vybavenosti sídiel. Nachádza sa tu športový areál s tenisovými kurtmi, futbalové ihrisko. Obyvateľstvo je viazané na vybavenosť predovšetkým okresného mesta, medzi ktorého významnejšie aktivity cestového ruchu patria termálne kúpaliská (najnavštevovanejšie sú vo Veľkom Mederi a v Dunajskej Strede). V samotnej obci Dolný Bar sa ako objekty individuálnej rekreácie využívajú tri domy. Relax Park Dolný Bar v areály štrkoviska je poskytuje ubytovanie v 12 zariadených chatách.

Na území obce nie sú umiestnené žiadne väčšie priemyselné podniky. Nachádza sa tu viacero menších firiem a prevádzok. Komerčná vybavenosť obce pozostáva z predaja náhradných dielov, predaj a servis automobilov, kaderníctvo, potraviny, predaj vína, záhradné centrum, stolárstvo, výroba a predaj unimobuniek, sklad zeleniny a ovocie, skládka TKO Dolný Bar. Na území obce je vybudovaná fotovoltaiická elektráreň.

Technická infraštruktúra

Obec Dolný Bar je vybavená technickou infraštruktúrou, je elektrifikovaná a plynofikovaná. Celoplošne bola obec splynofikovaná v roku 1992. Obec je zásobovaná zemným plynom z nadriadeného systému VTL Bratislava-Komárno Dn30 PN40. Z tohto VTL plynovodu je vyústená VTL prípojka ukončená samostatnou RS 1200/2/2. VTL plynovod Bratislava-Komárno prechádza katastrálnym územím obce približne 0,8 km juhozápadne od zastavaného územia obce. Rozvodná stanica je situovaná na okraji zastavaného územia obce.

Dolný Bar je zásobovaný elektrickou energiou prostredníctvom vedenia VN-22 kV č. 453 z elektrizačnej siete Západoslovenská energetika a.s., Regionálna správa sietí Dunajská Streda. Z vedenia sú vysadené prípojky VN 22 kV k distribučným transformačným staniciam, pomocou ktorých je zásobovaná elektrická distribučná sieť NN v obci.

Obec má vybudovanú kanalizáciu s pripojením na čističku odpadových vôd (ČOV). Do vybudovania kanalizácie sa splaškové odpadové vody z domácností a sociálnych zariadení zachytávali v žumpách a po naplnení sa odvážali do najbližšej ČOV v Dunajskej Strede. Dažďové vody zo striech, ciest a spevnených plôch sú odvádzané do vsaku.

Odvoz cca 262 ton komunálneho odpadu za rok z obce zabezpečuje firma A.S.A. Slovensko, spol. s r.o. na regionálnu skládku odpadov Dolný Bar. Na území obce sa realizuje aj čiastočný separovaný zber papiera a sklad do zberných nádob Zberných surovín Dunajská Streda.

Na katastrálnom území obce sú v súčasnosti vedené podzemné a vzdušné telekomunikačné vedenia v správe Slovenských telekomunikácií a.s. RT ZS, o. z. Primána oblasť Trnava.

V obci sa nenachádza sieťová káblová televízia. V obci je vybudovaná požiarňa zbrojnica s dobrovoľným hasičským zborom.

Pre účely miestnej samosprávy slúži Obecný úrad. Výhodná poloha obce voči významným ekonomickým centrámi, predovšetkým Dunajskej Strede, ako aj veľmi dobré komunikačné pripojenie na tranzitné trasy ciest a železnice, sú dobrými predpokladmi pre rozvoj obce.

Dopravná infraštruktúra

Mimoriadny význam pre rozvoj každej obce má kvalitná dopravná infraštruktúra, ktorá umožňuje bezproblémové dopravné vzťahy so susednými obcami a dobrú nadväznosť na medzinárodné dopravné ťahy. Podporuje ekonomický rozvoj a zamestnanosť, napomáha posilňovaniu konkurencieschopnosti obce.

Obec Dolný Bar je veľmi dobre prepojená na hlavné dopravné trasy zabezpečujúce možnosť rýchlej dostupnosti ekonomických centier, ako aj Maďarskej republiky. Stredom obce prechádza cesta I. triedy č. I/63 Bratislava-Komárno-Štúrovo. V budúcnosti sa predpokladá i jej odklonenie mimo zastavané územie obce. Obec má výhodnú dopravnú polohu, ktorú určuje blízkosť ďalších významných dopravných ťahov v rámci juhozápadného Slovenska a to cesta II/506 Báč-Gabčíkovo-Medveďov, cesta II/507 Galanta-Dunajská Streda-Gabčíkovo a cesta I/13 Veľký Meder-Medveďov- štátna hranica s Maďarskou republikou.

Z Bratislavy, Dunajskej Stredy, Komárna a Gabčíkova je zabezpečené priamo do obce autobusové spojenie.

Obec je vybavená železničnou dopravou. Severnou časťou obce prechádza neelektrifikovaná železničná trať číslom 131 Bratislava Nové Mesto-Dunajská Streda-Komárno. Zastávka vlakov osobnej dopravy sa nachádza priamo v obci a tak je do obce zabezpečené priame vlakové spojenie z hlavného mesta Bratislavy, ďalej z Dunajskej Stredy a Komárna.

Približne 41 km severozápadne od obce sa nachádza medzinárodne Letisko M.R. Štefánika v Bratislave.

V Dolnom bare nie sú vybudované značené cyklistické trasy, cyklistická doprava sa realizuje voľne. Uvažuje sa o vybudovaní cyklistických trás.

Základom vodnej dopravy v blízkosti riešeného územia je Dunajská magistrálna vodná cesta E80. Vodná cesta Dunaj je dôležitá tak pre nákladnú dopravu, ako aj pre turistické využitie. Najbližšie prístavy sú lokalizované v Bratislave a v Gabčíkove.

Bytový a domový fond

Základnou ľudskou potrebou je bývanie, ktoré je aj jedným z ukazovateľov charakteristík hospodárskeho rozvoja územia a životnej úrovne obyvateľstva bývajúceho na danom území. Bytový fond obce Dolný Bar je tvorený z rodinných domov a bytových

domov. K roku 2011 bolo v obci 220 bytových domoch, pričom obývaných podľa štatistickej evidencie je 196. Obyvatelia obce žijú v 157 obývaných rodinných domoch a v 39 obytných domoch, pričom starších, viac ako tridsaťročných bytových domov bolo v obci v roku 2011 evidovaných sto domov. Od roku 1981 do roku 2011 pribudlo 94 bytových domov. Celkovú charakteristiku i druh vlastníctva obývaných bytov v rodinných a bytových domoch uvádzajú nasledovné tabuľky, z ktorých je možné okrem iného vyčítať napríklad výmeru podlahovej plochy bytu, spôsob zásobovania pitnou vodou, vybavenie domácnosti technikou ako aj pripojením a podobne.

Tabuľka 11 Obývanosť rodinných domov

Obývané byty v rodinných domoch															
spolu	Podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ²					Podľa zásobovania vodou (vodovod)				Podľa vybavenosti domácnosti			Podľa pripojenia		
	z toho					z toho				Mobilný telefón	počítač/ntebook	Osobné auto	Na telefonicnú	Na internet	
	<40	40-80	81-120	120+	V byte zo spoločných o zdroja	V byte z vlastného zdroja	Mimo bytu	Bez vodovodu							
157	0	20	88	48	24	112	4	7	124	75	94	75	75		

Zdroj: SODB 2011, Štatistický úrad SR, 2015

Tabuľka 12 Obývanosť bytov

Obývané byty v bytových domoch															
spolu	Podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ²				Podľa zásobovania vodou vodovod				Podľa vybavenosti domácnosti			Podľa pripojenia			
	z toho				z toho				Mobilný telefón	Osobný	Osobné auto	Na telefonickú	Na internet		
	<40	40-80	81-120	120+	V byte zo spoločného zdroja	V byte z vlastného zdroja	Mimo bytu	Bez vodovodu							
39	0	36	3	0	33	1	2	0	35	22	24	3	21		

Zdroj: SODB 2011, Štatistický úrad SR, 2015

Tabuľka 13 Charakteristika bytov

byty																		
spolu	obývané																	
	spolu	Podľa formy vlastníctva					Podľa počtu obytných miestností					Podľa veľkosti obytnej plochy v m ²						
		Z toho					Z toho					Z toho						
		Vlastné byty v byt. domoch	Byty vo vlast.rodin. domoch	Obecné byty	Družstevné byty	iné	1	2	3	4	5 +	D	4	8	1			
229	201	13	143	31	0	7	8	2	7	3	61	2	1	2	3			
								5	2	4		6	1	6	4			
												4	0	1				

Zdroj: SODB 2011, Štatistický úrad SR, 2015

Tabuľka 14 Vybavenosť bytov

Tabuľka 14 Vybavenosť bytov															
Byty															
obývané										neobývané					S nezistenou obývanosťou
Podľa typu kúrenia				Podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie						spolu	Podľa dôvodov neobývanosti				
Z toho				Z toho							V tom				
Ústredné diaľkové	Ústredné lokálne	iný	Bez kúrenia	plyn	elektrina	Kvapalné palivo	Pevné palivo	Iný	žiadny		Zmena vlastníkov	Určené na rekreáciu	Nespôsobilé na bývanie	Z iných dôvodov	
20	123	36	1	163	5	0	17	4	1		28	18	0	1	

Zdroj: SODB 2011, Štatistický úrad SR, 2015

Analýza väzieb strategických dokumentov

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Bar na programovacie obdobie 2015-2020 vychádza a nadväzuje na nasledovné strategické dokumenty:

- PHSR TTSK 2009-2015
- Stratégia Európa 2020
- ÚPN-VÚC Trnavského kraja v znení neskorších zmien a doplnkov

A. II. ANALÝZA VONAJŠIEHO PROSTREDIA

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto PHSR predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej mierke je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, avšak len jeho juhozápadnou časťou. Obec Dolný Bar nie je od tohto ramena značne vzdialená.

Medzi hlavné externé faktory rozvoja územia vplývajúce na rozvoj obce je možné zaradiť:

- ekonomickú situáciu v štáte a od nej odvíjajúce sa transfery zo štátneho rozpočtu do rozpočtu obce, pracovné príležitosti, miera nezamestnanosti, kúpyschopnosť obyvateľstva,
- dopravnú dostupnosť obce, respektíve stav prístupnosti cesty do obce,
- legislatívny rámec podnikateľského prostredia vo vzťahu k malým a stredným podnikateľom.

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Tabuľka 15 STEEP analýza

F a k t o r y					Hodnoty
Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	
emigrácia mladých ľudí do miest, starnutie populácie	úroveň technológie poskytovateľa	nové trhy a nové príležitosti	vplyv rôznych subjektov na životné prostredie	politika vlády v hospodárske, sociálnej a environmentálnej oblasti	zmena postojov k lokálnemu rozvoju
zmeny postojov a správania (aktívny tretí sektor)	dostupná technológia a využívaná technológia	dostupnosť finančných zdrojov	možnosti obnovy a tvorby ŽP	štrukturálna politika EÚ	zmena životného štýlu
zmeny správania obyvateľov	technológia využívaná obyvateľmi a podnikateľmi	daňová politika	politika ŽP	legislatívne zmeny	tímová spolupráca
móda	kontakt s obyvateľmi pomocou technológie	podpora	zmena vlády ako výsledok volieb	zmena vlády ako výsledok volieb	osobné hodnoty

Zdroj: vlastné spracovanie

A. III. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

SWOT analýza

SWOT analýza obsahuje analýzu vplyvu externého prostredia na vývoj situácie v sledovanom území, analýzu príležitostí i ohrození pre rast a rozvoj obce, ako aj analýzu väzieb územia.

Tabuľka 16 SWOT Analýza

Silné stránky	Slabé stránky
Prírodné krásy, malebné prostredie	Slabá úroveň podnikateľských aktivít
Materská škola, základná škola	Zadlženosť obce
Blízkosť okresného mesta	Absencia starostlivosti o starších občanov
Poľovnícke združenie	Vysoká miera nezamestnanosti
Organizácia „Obecného dňa“	Nevyužitie možnosti poľnohospodárstva
Deň „dôchodcov“	Žiadne zariadenia pre mládež na využitie voľného času
Organizácia podujatí (Dolnobarský kotlík)	

Dolnobarský rybník	Chýba širší sortiment tovaru v obchodoch
Značné zdroje termálnych vôd	
Najväčšie zdroje pitnej vody	Nedostatočná doprava cez víkend a sviatky
Existencia knižnice	Nerozvinuté agroturistické služby
Relax Park	Nevýrazná propagácia obce
Príležitosti	Ohrozenia
Rozvoj turizmu	Nedostatok finančných prostriedkov
Vybudovanie modernej siete cyklotrás v okolí v spolupráci s okolitými obcami	Odchod mladých ľudí za prácu mimo obce
Podpora bývania pre mladých, výstavba nájomných bytov	Zarastanie pozemkov neudržiavaním krajiny
Zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k financiám	Legislatívne zmeny
	Byrokracia
	Pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry
	Nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry a tradícií za hranice obce

Zdroj: vlastné spracovanie

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Obdobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- využitie výhodnej geografickej polohy obce z hľadiska potenciálu pre rozvoj cestovného vidieckeho ruchu na báze atraktívneho prírodného prostredia,
- participácia obce na marketingových aktivitách aktérov cestovného ruchu, podpora spolupráce s okolitými obcami,
- podpora rozvoja individuálnej a hromadnej bytovej výstavby,
- podpora rozvoja poľnohospodárstva a agroturistiky,
- zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva,
- potenciál obce v blízkosti okresného mesta,

- komplexná rekonštrukcia verejných priestranstiev.

Hlavné disparity rozvoja:

- absencia motivačných a stimulačných podmienok pre rozvoj podnikania,
- slabá ponuka pracovných príležitostí,
- nezamestnanosť obyvateľstva,
- nedostatok financií,
- emigrácia obyvateľstva.

B STRATEGICKÁ ČASŤ

Obsahom strategickej časti dokumentu obce Dolný Bar je formulácia návrhov stratégie rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určenie hlavných smerov, priorít a cieľov rozvoja obce s rešpektovaním princípov regionálnej politiky so zámerom dosiahnutia vyváženého a trvalo udržateľného rozvoja územia, výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách. Pri spracovaní tohto dokumentu boli akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty, ktoré sa týkajú územia obce, ako napríklad Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2009-2015 ako aj územného plánu TTSK, Komunitný plán mesta Dunajská Streda na roky 2015-2020, zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja.

Pre stanovenie cieľov, ktoré chce obec Dolný Bar dosiahnuť vo svojom rozvoji, je nutné najskôr si stanoviť víziu. Vízia je predstava o obci, ako by mala vyzerat' z dlhodobého hľadiska. Túto víziu sa snažíme následne naplňat' cieľmi stanovenými v jednotlivých stratégiách rozvoja v priebehu ďalších rokov.

Špecifické ciele obce prezentujú ciele, ktoré chce obec dosiahnuť v priebehu nasledujúcich 5 rokov. Tieto ciele sú konkretizované pre jednotlivé prioritné oblasti, konkrétne pre environmentálnu oblasť, sociálnu oblasť a lokálnu ekonomickú oblasť, v rámci ktorých sú vytýčené priority a opatrenia, ktoré musí obec vo svojom nasledujúcom rozvoji splniť z toho dôvodu, aby odstránila kľúčové problémy. Postupným naplňaním jednotlivých stanovených cieľov by sa tak mala obec priblížiť k naplneniu svojej vízie.

Vízia: Našou víziou je, aby obec Dolný Bar so svojou krásnou prírodnou scenériou sa stala obcou s rozvojom vidieckeho turizmu a poľnohospodárskej výroby, v ktorej občania sa budú zaujímať o dianie v obci a zároveň skrášľovať a zveľaďovať obec i svoje okolie aj v rámci svojho voľného času. Chceme, aby obec Dolný Bar bola konkurencieschopnou obcou minimálne v rajóne Dunajsko-stredského okresu, k čomu je nutné zabezpečiť kvalitnú občiansku vybavenosť, možnosti pre šport, kultúru i relax. Chceme vytvoriť takú obec, ktorá bude príťažlivá z hľadiska podmienok bývania nielen pre terajších občanov obce, ale dokáže ponúknuť ak nie lepšie, tak prinajmenšom rovnocenné podmienky pre bývanie, ako iné rozvinuté mestá v rámci Slovenska. Technická infraštruktúra obce bude spĺňať požiadavky novej doby, verejné budovy (obecný úrad, materská škola, základná škola) budú energeticky nenáročné na prevádzku,

komunikácie budú zrekonštruované, verejná zeleň bude rozšírená a revitalizovaná. Obec bude disponovať cyklotrasami Dolný Bar-Trhová Hradská-Ohrady a Veľké Dvorníky-Ohrady-Dolný Bar. Kvalita životného prostredia obce bude vysoká, priestorový rozvoj bude riadený územným plánom.

Tabuľka 17 Hierarchia strategických cieľov

Vízia „Dolný Bar, obec so spokojným obyvateľstvom a aktívnym podnikateľským zázemím ponúkajúca vo vysokokvalitnom životnom prostredí miesto pre bývanie, rekreáciu a športové aktivity pre obyvateľov i návštevníkov.“							
1. prioritná oblasť- hospodárska				2. prioritná oblasť- sociálna		3.prioritná oblasť- environmentálna	
Opatrenie 1.1 Rozšírenie možností	Cieľ: Zvýšiť podiel podnikateľských subjektov	Opatrenie 1.2 Propagácia obce	Cieľ: Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu	Opatrenie 1.3 Podpora vytvárania nových pracovných miest v obci	Cieľ: Zabezpečiť pokles nezamestnanosti a rozvoj inkluzívneho trhu práce a rovnosti príležitostí	Opatrenie 1.4 rozvoj dopravnej	Cieľ: Rozvoj a modernizácia dopravy
Opatrenie 1.5 Rozvoj cyklistickej	Cieľ: Vybudovanie cyklotrasy	Opatrenie 2.1 Vytvorenie vhodných podmienok bývania	Cieľ: Zabezpečiť rast počtu obyvateľstva obce	Opatrenie 2.2budovanie a rozvoj občianskej vybavenosti	Cieľ: Optimalizovať občiansku vybavenosť obce	Opatrenie 3.1 zníženie zaťaženia životného prostredia	Cieľ: Zlepšiť starostlivosť o životné prostredie, znížiť zaťaženosť životného prostredia, skrášlenie vzhľadu obce
3.2 realizácia školských projektov	Cieľ : Podpora environmentálnej výchovy u detí i širokej verejnosti						

C PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť zahŕňa strategické prioritné oblasti obce, v rámci nich vymedzuje strategické ciele a zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie rozvoja obce Dolný Bar. Obsahuje i detailnejšiu analýzu strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike na úrovni opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov a tak isto súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

1. Prioritná hospodárska oblasť

Cieľ: Zvýšiť podiel podnikateľských subjektov v lokálnej ekonomike

Opatrenie: 1.1 Rozšírenie možností pre podnikanie

Aktivita:

1.1.1 Podpora zvýšenia konkurencieschopnosti malých a stredných podnikateľov

1.1.2 Podpora predaja z dvora

Cieľ: Rozvoj vidieckeho cestového ruchu

Opatrenie: 1.2 Propagácia obce

Aktivita:

1.2.1 Participácia obce na projektoch podporujúcich cestovný ruch v regióne Žitného ostrova

Cieľ: Zabezpečiť pokles nezamestnanosti a rozvoj inkluzívneho trhu práce a rovnosti príležitostí

Opatrenie: 1.3 Podpora vytvárania nových pracovných miest v obci

Aktivita:

1.3.1 Podpora rekvalifikačných kurzov a vzdelávacích programov orientujúcich sa na kvalifikácie s ohľadom na dynamiku trhu práce

1.3.2 Účasť na projektoch, ktoré podporujú zamestnanosť v rámci využitia možností európskych fondov a programov

Cieľ: Rozvoj a modernizácia dopravy

Opatrenie: 1.4 Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Aktivita:

1.4.1 Rekonštrukcia a budovanie ciest a chodníkov

Cieľ: Vybudovanie cyklotrasy

Opatrenie: 1.5. Rozvoj cyklistickej infraštruktúry

Aktivita:

1.5.1 Podpora budovania cyklistickej infraštruktúry

2. Prioritná sociálna oblasť

Cieľ: Zabezpečiť rast počtu obyvateľstva obce

Opatrenie: 2.1 Vytvorenie vhodných podmienok bývania v obci

Aktivita:

2.1.1 Podpora výstavby nájomných a rodinných bytov

2.1.2 Sprístupnenie bývania pre sociálne slabšie rodiny

2.1.3 Podpora individuálnej bytovej výstavby

Cieľ: Optimalizovať občiansku vybavenosť obce

Opatrenie: 2.2 Budovanie a rozvoj občianskej vybavenosti

Aktivita:

2.2.1 Zlepšiť vybavenosť obce informačnou a komunikačnou technikou (dobudovanie digitálneho kamerového systému)

2.2.2 Podpora kultúrnych podujatí v obci

3. Prioritná environmentálna oblasť

Cieľ : Zlepšiť starostlivosť o životné prostredie, znížiť zaťaženosť životného prostredia, skrášlenie vzhľadu obce

Opatrenie: 3.1 Znížiť zaťaženosť životného prostredia

Aktivita:

3.1.1. Podpora triedenia odpadu a osvetové aktivity

3.1.2. Zavádzanie a podpora kompostovania domáceho biologicky rozložiteľného odpadu

3.1.3 Odstránenie environmentálnych záťaží

3.1.4 Likvidácia čiernych skládok TKO

3.1.5 Zvýšiť starostlivosť o verejné priestranstvá

Cieľ: Podpora environmentálnej výchovy u detí i širokej verejnosti

Opatrenie:

3.2. Realizácia školských projektov

Aktivita/projekt

3.2.1 Účinnejšia environmentálna výchova žiakov MŠ a ZŠ

Ukazovatele sú rozdelené do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu - práce, tovary a služby, ktoré boli financované počas realizácie aktivít projektu vyjadrené z finančného a vecného hľadiska,
- ukazovatele výsledku - okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, ktorý je k dispozícii pre cieľovú skupinu alebo sa jedná o služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu - dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý však realizátor projektu nemôže ovplyvniť.

Pre oblasť hodnotenia dopadov pre PHSR obce boli ako východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov stanovené dopadové ukazovatele na nulovej úrovni a hodnotenie dopadov sa uskutočňuje k roku 2020.

Tabuľka 18 Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR

Typ ukazovateľ	Ukazovateľ	Informačný zdroj/ odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	
				rok 2015	2018	2020
Prioritná oblasť hospodárska						
1.1 Rozšírenie možností pre podnikanie						
výstup	nárast počtu malých a stredných podnikateľov	OcÚ	počet	0	0	4
výsledok	podpora podnikatelia	OcÚ,	počet	0	0	3
dopad	zlepšenie ekonomiky obce, zvýšenie príjmu	OcÚ, ŠÚSR	počet,	0	0	2

	obyvateľov					
1.2 Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu						
Výstup	marketingové aktivity na podporu vidieckeho ruchu	OcÚ	počet	0	2	4
Výsledok	rast návštevnosti obce	OcÚ	%	0	10	20
Dopad	spropagovanie obce	OcÚ	%	0	7	15
1.3 Podpora vytvárania nových pracovných miest v obci						
Výstup	počet novovytvorených pracovných miest	OcÚ,	počet	0	0	10
Výsledok	nárast zamestnanosti	OcÚ, ŠÚSR	počet, %	0	0	5
Dopad	zníženie počtu nezamestnanosti, zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva	OcÚ, ŠÚSR	počet, %	0	0	5
1.4 Rozvoj dopravnej infraštruktúry						
Výstup	počet vytvorených a zrekonštruovaných prvkov ciest a chodníkov	ObÚ,	počet	0	0	2
Výsledok	nárast nových a zrekonštruovaných ciest a chodníkov	OcÚ	km	0	0	2
Dopad	Zlepšená infraštruktúra	OcÚ	počet	0	0	650
1.5 Vybudovanie cyklotrasy						
Výstup	Vybudovanie cyklotrasy	ObÚ	km	0	2	4

	a spojenie s príslušnými obcami					
Výsledok	Dĺžka vybudovaný úsekov cyklistických komunikácií	ObÚ	km	0	2	4
Dopad	Zlepšenie infraštruktúry a prístup k verejným službám	OcÚ	obyvateľov	0	630	650
Prioritná oblasť sociálna						
Opatrenie 2.1 Vytvorenie vhodných podmienok na bývanie						
Výstup	Počet novopostavených bytových jednotiek	OcÚ	počet	0	0	30
Výsledok	Zvýšenie počtu bytových jednotiek	OcÚ, ŠÚSR	%	0	0	30
Dopad	Zrealizovaný projekt pre zlepšenie podmienok bývania	OcÚ, ŠÚSR	počet	0	0	1
2.2 Budovanie a rozvoj občianskej vybavenosti						
Výstup	Zvýšenie občianskej vybavenosti a kultúrnych podujatí	OcÚ	%	0	2	3
Výsledok	počet prvkov informačnej a komunikačnej techniky	OcÚ	počet	0	50	70
Dopad	počet zapojených obyvateľov	OcÚ	počet	0	150	220
Prioritná oblasť environmentálna						
3.1 zníženie zaťaženia životného prostredia						
Výstup	zlepšenie životného	OcÚ	počet	0	50	100

	prostredia , počet zakúpených zberných nádob					
Výsledok	množstvo vyseparované ho komunálneho odpadu, počet zlikvidovaných h nelegálnych skládok	OcÚ	t/rok	0	50	130
Dopad	Zrealizovaný projekt v oblasti enviromentáln ej	OcÚ	počet	0	1	1

3.2 Realizácia školských projektov

Výstup	Zlepšenie znalostí z oblasti environmentálnej politiky	OcÚ	počet	0	0	40
Výsledok	Počet uskutočnených školských projektov zameraných na zvyšovanie osvedy a propagácie v oblasti ŽP	OcÚ,	počet	0	0	1
Dopad	Počet žiakov zapojených do projektov zameraných na zvyšovanie osvedy a propagácie v oblasti ŽP	OcÚ	počet	0	0	75

Zdroj: vlastné spracovanie

D REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Tabuľka 19 Akčný plán pre hospodársku oblasť

Akčný plán pre hospodársku oblasť				
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
1.1. Rozšírenie možností pre podnikanie				
Aktivita 1.1.1 Podpora zvýšenia konkurencieschopnosti malých a stredných podnikateľov	od roku 2016	obec		
Aktivita 1.1.2 Podpora predaja z dvora	od roku 2016	obec		
1.2 Propagácia obce				
Aktivita 1.2.1 Participácia obce na projektoch podporujúcich cestovný ruch v regióne žitného ostrova	od roku 2015	obec		
1.3 Podpora vytvárania nových pracovných miest v obci				
Aktivita 1.3.1 Podpora rekvalifikačných kurzov	od roku 2016	obec, VÚC		
1.4 Rozvoj dopravnej infraštruktúry				
Aktivita 1.4.1 Rekonštrukcia a budovanie ciest a chodníkov	od roku 2017	obec		
1.5 Rozvoj cyklistickej infraštruktúry				
1.5.1 Podpora budovania cyklistickej infraštruktúry	od roku 2016	obec		

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 20 Akčný plán pre sociálnu oblasť

Akčný plán pre sociálnu oblasť				
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
2.1. Vytvorenie vhodných podmienok bývania v obci				

Aktivita 2.1.1 Podpora výstavby nájomných a rodinných bytov	od roku 2015	obec		
Aktivita 2.1.2 Sprístupnenie bývania pre sociálne slabšie rodiny	od roku 2016	obec		
Aktivita 2.1.3 Podpora individuálnej bytovej výstavby	od roku 2016	obec		
2.2 Budovanie a rozvoj občianskej vybavenosti				
Aktivita 2.2.1 Zlepšenie vybavenosti obce informačnou a komunikačnou technikou	od roku 2015	obec		
2.2.2 Podpora kultúrnych podujatí v obci	od roku 2015	obec		

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 21 Akčný plán pre environmentálnu oblasť

Akčný plán pre environmentálnu oblasť				
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
3.1. Znížiť zaťaženosť životného prostredia				
Aktivita 3.1.1 Podpora triedenia odpadu a osvetovej aktivity	od roku 2017	obec		
Aktivita 3.1.2 zavádzania a podpora kompostovania domáceho biologicky rozložiteľného odpadu	od roku 2017	obec		
Aktivita 3.1.3 Odstránenie environmentálnych záťaží	od roku 2017	obec		
Aktivita 3.1.4 Likvidácia čiernych skládok TKO	od roku 2017	obec		
Aktivita 3.1.5 Zvýšiť starostlivosť o verejné priestranstvá	od roku 2017	obec		
3.2 Realizácia školských projektov				
Aktivita 3.2.1 Environmentálna výchova žiakov	od roku 2018	obec		

Zdroj: vlastné spracovanie

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PHSR a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie i prijatie nových opatrení.

Monitorovanie Programu hospodárskeho asociálneho rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených tabuľke 18 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PHSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétného projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PHSR bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zriadenej komisie strategického rozvoja, zamestnancov obecného úradu, prípadnej poverenej osoby.

Tabuľka 22 Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2015-2020		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2017	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola programu v súlade s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PHSR	2016	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho častí	2016-2020	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a podobne

Zdroj: vlastné spracovanie

E FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

Finančné zdroje potrebné pre realizáciu, naplnenia aktivít budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- vlastné zdroje (rozpočet obce - základný zdroj financovania aktivít),
- štátne dotácie z účelových fondov (napríklad Úrad vlády Slovenskej republiky, Environmentálny fond, Program obnovy dediny a podobne),
- financie získané z národných projektov,
- štrukturálne fondy Európskej únie,
- sponzoring,
- rozpočet samosprávneho kraja,
- bankové úvery,
- Svetová banka,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry.

E.I Indikatívny finančný plán PHSR

Tabuľka 23 Indikatívny rozpočet – sumarizácia

	Rok						spolu
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
I. hospodárska politika							
	50 000	60 000	75 000	80 000	80 000	80 000	425 000
II. sociálna politika							
	140 000	170 000	210 000	190 000	200 000	150 000	1 060 000
III. environmentálna politika							
	10 000	11 000	22 000	25 000	24 000	17 000	109 000
Spolu							
	200 000	241 000	307 000	295 000	304 000	247 000	1 594 000

Zdroj: vlastné spracovanie

E.II Finančná časť

Financovanie jednotlivých projektov bude viaczdrojové, pričom bude závisieť od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa bude opierať o zdroje obce, štátu, EÚ, VÚC a súkromné zdroje. Vyčíslenie jednotlivých zámerov bolo stanovené na základe kvalifikovaného odhadu, prieskumu. Finálne podoby budú vychádzať predovšetkým z procesu verejného obstarávania.

Tabuľka 24 Model viacdrojového financovania - intervenčná matica

Viacdrojové financovanie							
Projekt	Celkové náklady	Verejné zdroje v EUR					Ostatné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
1.1.1	20 000	0	10 000	0	5 000	15 000	5 000
1.1.2	5 000	0	3 000	2 000	0	5 000	0
1.2.1	50 000	40 000	10 000	0	0	50 000	0
1.3.1	25 000	25 000	0	0	0	25 000	0
1.3.2	35 000	35 000	0	0	0	35 000	0
1.4.1	200 000	150 000	30 000	20 000	0	200 000	0
1.5.1	90 000	70 000	10 000	5 000	0	85 000	5 000
2.1.1	800 000	500 000	300 000	0	0	800 000	0
2.1.2	100 000	50 000	50 000	0	0	100 00	0
2.1.3	50 000	30 000	10 000	0	0	40 000	10 000
2.2.1	90 000	0	90 000	0	0	90 000	0
2.2.2	20 000	10 000	5 000	0	0	15 000	5 000
3.1.1	5 000	0	0	3 000	2 000	5 000	0
3.1.2	25 000	20 000	0	0	0	20 000	5 000

3.1.3	15 000	15 000	0	0	0	15 000	0
3.1.4	55 000	45 000	5 000	0	0	50 000	5 000
3.1.5	5 000	0	2 000	0	0	2 000	3 000
3.2.1	4 000	0	0	0	4 000	4 000	0

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVER

PHSR je vypracovaný na základe viacerých dokumentov a v súlade s platnou právnou normou. Dokument obce Dolný Bar je rozvojový dokument, ktorý vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania. PHSR obce je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom päť rokov. Tento dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoj obce Dolný Bar.

Dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanéj Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.

Koncepcne je dokument rozdelený do piatich častí. Prvá časť dokumentu poukazuje na aktuálny stav jednotlivých oblastí územia Dolného Baru. Druhá časť je strategická a obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho interných špecifik a určuje primárne ciele a priority rozvoja obce pri plnom rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja. Obsahom ďalšej časti je programová časť obsahujúca strategické prioritné rozvojové oblasti, zadefinovanie strategických cieľov pri vybraných prioritných oblastiach, priority, zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Realizačná časť je štvrtou časťou dokumentu, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce. Posledná časť je finančná. Obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít programu rozvoja obce Dolný Bar.

Realizácia jednotlivých aktivít a následné dosiahnutie cieľov bude závisieť od viacerých atribútov. Finančná situácia je najkritickejším prvkom.

Schválený dokument PHSR obce Dolný Bar je otvorený dokument, ktorý je možné dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, respektíve je možné niektoré opatrenia a aktivity zrušiť.

Tabuľka 25 Údaje o schválení PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	Názov: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Bar Štruktúra: v súlade s príslušnou legislatívou a Metodikou na vypracovanie PHSR
Spracovanie	Forma: s pomocou externých expertov Obdobie spracovania: 03/2015-09/2015 Riadiaci tím, pracovné skupiny – vid' príloha Externá odborná spolupráca: Náklady na spracovanie: vlastné zdroje
Prerokovanie	Prerokovanie v orgánoch samosprávy
Schválenie	Dňa 04.12.2015 uznesením OZ č. 06.12.2015

Zdroj: vlastné spracovanie

ZOZNAM OBRÁZKOV A TABULIEK

Obrázok 1 Kostol sv. Anny z roku 1790.....	11
Obrázok 2 Poloha obce Dolný Bar.....	12
Tabuľka 1 Harmonogram spracovania PHSR.....	6
Tabuľka 2 Metódy zapojenia verejnosti do spracovania PHSR.....	6
Tabuľka 3 Základné údaje obce	8
Tabuľka 4 Bonitované pôdno-ekologické jednotky v obci Dolný Bar	13
Tabuľka 5 Hustota zaľudnenia k 31.12.2014.....	21
Tabuľka 6 Vývoj počtu obyvateľov	22
Tabuľka 7 Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2013.....	24
Tabuľka 8 Pohyb obyvateľstva za obdobie 2005 až 2014	25
Tabuľka 9 Náboženské zloženie obyvateľov podľa SODB	26
Tabuľka 10 Vzdelanie obyvateľov podľa SODB.....	26
Tabuľka 11 Obývanosť rodinných domov	31
Tabuľka 12 Obývanosť bytov	31
Tabuľka 13 Charakteristika bytov.....	32
Tabuľka 14 Vybavenosť bytov	32
Tabuľka 15 STEEP analýza	34
Tabuľka 16 SWOT Analýza.....	34
Tabuľka 17 Hierarchia strategických cieľov.....	38
Tabuľka 18 Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR	41
Tabuľka 19 Akčný plán pre hospodársku oblasť	45
Tabuľka 20 Akčný plán pre sociálnu oblasť	45
Tabuľka 21 Akčný plán pre environmentálnu oblasť	46
Tabuľka 22 Plán hodnotenia a monitorovania	47
Tabuľka 23 Indikatívny rozpočet – sumarizácia.....	48
Tabuľka 24 Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica.....	50
Tabuľka 25 Údaje o schválení PHSR	53

PRÍLOHY

Príloha č. 1 Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a parametrov zapojených do spracovania PHSR

Príloha č. 2 Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Príloha č. 3 Zoznam skratiek

Príloha č. 4 Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (x+2)

Príloha č. 1 Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a parametrov zapojených do spracovania PHSR na roky 2015-2020

Zoznam členov Riadiaceho výboru	
Starosta obce (garant)	Ing. Bereczk Oskár
Zástupca starostu	Ing. Bartalos Jozef
Poslanec obecného zastupiteľstva	Bögiová Helena
Poslanec obecného zastupiteľstva	Bögi Štefan
Riaditeľka ZŠ	Mgr. Csóková Györgyi
Externý dodávateľ	Innovia, s.r.o.

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha č. 2 Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov				
Názov dokumentu /zdroj dát	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Oblasť dát / téma	Webová stránka
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30 /NSRR)	2030	národná		www.mindop.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 – záväzná časť v znení KURS 2011	2030	národná		www.mindop.sk
Stratégia Európa 2020	2020	národná		www.mindop.sk
Operačné programy 2014-2020	2020	národná		
Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020	2020	národná		
Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VUC	2015			
Územný plán		regionálna		

TTSK nový 14.04.2015				
Štatút obce		miestna		www.dolnybar.sk
Štatistický úrad SR, databáza DATACube			demografia	datacube.statistics.sk
Štatistický úrad SR, databáza DATACube			bývanie	datacube.statistics.sk
Štatistický úrad SR, databáza DATACube			školsťvo a vzdelávanie	datacube.statistics.sk
Štatistický úrad SR, databáza DATACube			ekonomická situácia	datacube.statistics.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha č. 3 Zoznam skratiek využívaných v PHSR

PHSR Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

VTL vysokotlakový plynovod

č. číslo

ČOV čistiareň odpadových vôd

EÚ Európska únia

ObÚ Obecný úrad

SR Slovenská republika

Príloha č. 4 Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (x+2)

Názov projektu		Podpora zvýšenia konkurencieschopnosti malých a stredných podnikateľov
Cieľ projektu		Zvýšiť podiel podnikateľských subjektov v lokálnej ekonomike
Termín		
Garant		
Spolupráca		
Finančné zdroje		
Oprávnené náklady spolu (EUR)		
Verejné zdroje EUR	miestne zdroje	
	regionálne zdroje	
	Národné zdroje/štátny rozpočet	
	zdroje EU	
	verejné zdroje spolu	
Súkromné zdroje EUR	podnikatelia	
	nadácie	
	iné	
	skromné zdroje spolu	
Výstupy		
Užívatelia		
Indikátory monitoringu		

Názov projektu	
Cieľ projektu	
Termín	
Garant	
Spolupráca	
Finančné zdroje	

Oprávnené náklady spolu (EUR)		
Verejné zdroje EUR	miestne zdroje	
	regionálne zdroje	
	Národné zdroje/štátny rozpočet	
	zdroje EU	
	verejné zdroje spolu	
Súkromné zdroje EUR	podnikatelia	
	nadácie	
	iné	
	skromné zdroje spolu	
Výstupy		
Užívatelia		
Indikátory monitoringu		

Názov projektu		
Cieľ projektu		
Termín		
Garant		
Spolupráca		
Finančné zdroje		
Oprávnené náklady spolu (EUR)		
Verejné zdroje EUR	miestne zdroje	
	regionálne zdroje	
	Národné zdroje/štátny rozpočet	
	zdroje EU	
	verejné zdroje spolu	

Súkromné zdroje EUR	podnikatelia	
	nadácie	
	iné	
	skromné zdroje spolu	
Výstupy		
Užívatelia		
Indikátory monitoringu		

Názov projektu		
Cieľ projektu		
Termín		
Garant		
Spolupráca		
Finančné zdroje		
Oprávnené náklady spolu (EUR)		
Verejné zdroje EUR	miestne zdroje	
	regionálne zdroje	
	Národné zdroje/štátny rozpočet	
	zdroje EU	
	verejné zdroje spolu	
Súkromné zdroje EUR	podnikatelia	
	nadácie	
	iné	
	skromné zdroje spolu	
Výstupy		
Užívatelia		
Indikátory monitoringu		

Názov projektu		
Cieľ projektu		
Termín		
Garant		
Spolupráca		
Finančné zdroje		
Oprávnené náklady spolu (EUR)		
Verejné zdroje EUR	miestne zdroje	
	regionálne zdroje	
	Národné zdroje/štátny rozpočet	
	zdroje EU	
	verejné zdroje spolu	
Súkromné zdroje EUR	podnikatelia	
	nadácie	
	iné	
	skromné zdroje spolu	
Výstupy		
Užívatelia		
Indikátory monitoringu		

Názov projektu		
Cieľ projektu		
Termín		
Garant		
Spolupráca		
Finančné zdroje		
Oprávnené náklady spolu (EUR)		

Verejné zdroje EUR	miestne zdroje	
	regionálne zdroje	
	Národné zdroje/štátny rozpočet	
	zdroje EU	
	verejné zdroje spolu	
Súkromné zdroje EUR	podnikatelia	
	nadácie	
	iné	
	skromné zdroje spolu	
Výstupy		
Užívatelia		
Indikátory monitoringu		

Názov projektu		
Cieľ projektu		
Termín		
Garant		
Spolupráca		
Finančné zdroje		
Oprávnené náklady spolu (EUR)		
Verejné zdroje EUR	miestne zdroje	
	regionálne zdroje	
	Národné zdroje/štátny rozpočet	
	zdroje EU	
	verejné zdroje spolu	
Súkromné zdroje EUR	podnikatelia	
	nadácie	

	iné	
	skromné zdroje spolu	
Výstupy		
Užívatelia		
Indikátory monitoringu		

Názov projektu		
Cieľ projektu		
Termín		
Garant		
Spolupráca		
Finančné zdroje		
Oprávnené náklady spolu (EUR)		
Verejné zdroje EUR	miestne zdroje	
	regionálne zdroje	
	Národné zdroje/štátny rozpočet	
	zdroje EU	
	verejné zdroje spolu	
Súkromné zdroje EUR	podnikatelia	
	nadácie	
	iné	
	skromné zdroje spolu	
Výstupy		
Užívatelia		
Indikátory monitoringu		